

04 Sürgün

2024

OCAK - ŞUBAT

İKİ AYLIK KÜLTÜR & EDEBİYAT DERGİSİ

MEHMET BULAYIR ŞEHNAZ FINDIK AYŞE ŞİMŞEK AYŞE ZÜLAL GÜNAY AYŞEGÜL YOZGATLI
FEYZA ŞİMŞİR M. SAİD DURAN MUHAMMED SÖNMEZ ABDÜLMELİK BAYIR BETÜL YAVUZ
GÖZDE ÇİMEN REYHAN ÖZSOY SEFA FIRAT ZEYNEB RABİA AKTÜRE DİLARA BARUT
EDANUR KAYA HİKMET ŞEYHANLIOĞLU MELİKE COŞKUN MERVE GÖDEK MUHAMMED BERK GÜLDÜR

Osmanlı Posta Tarihi Araştırmaları

**Tarihimizin
Köklerine çok farklı
bir yerden bakmaya
başlayın!**

**Dünyanın sayılı
teşkilatlarından biri
olan Osmanlı Postaları
ile ilgili geniş bilgilerin
yanı sıra, kıymetli
koleksiyonlar,
akademik araştırmalar
ve tarihi belgelerle dolu
İnternet sitemizde
sizleri unutulmaz bir
tarih yolculuğuna
çıkartıyoruz...**

THE
ACADEMY
OF TURKISH
PHILATELY

www.osmanlipostatarihi.org

Delirme Hakkını Elimizde Tutuyoruz

Dergimizin bu sayısındaki gündeminde “delilik” var. Şairin dediği gibi “dilce susulup bedence konuşulan bu çağda” belki kolay anlaşılmayacak kelimelerimiz. Dillerimiz dolaşmadan, “delirme hakkını elde tutarak” başlayalım diyorum. Belki bir duyan olur sesimizi...

Deliliği, psikiyatrinin konusu olan ruhsal bozuklukları bir kenara koyarsak, (hatta bazen ve kısmen onları da dahil ederek), genel bir ifade ile aklın başkalaşımı; deliyi ise akıllı olanın başkalaşımı olarak tanımlayabiliriz. Şüphesiz değişim, değiştirme; idealleri, hayalleri gerçekleştirme arzusu ve sanatın temelindeki merak duygusuyla, olana itirazla, “başka bir dünya mümkün” hayaliyle çokça yakından ilgilidir. Bu açıdan bakıldığında delilik, sıradanlığın dışına çıkma çabasıdır, cesarettir diyebiliriz.

Daha açık bir şekilde ifade etmek gerekirse akıllı olmak; hâkim ideolojinin ya da mevcut sosyal normların bireyi zorladığı roller ile uyumlu olmak demekse; delilik, bütün bu uyumlu olma zincirinin kırılması, kabullerin sorgulanması, bu normlara itiraz, eleştiri olarak da nitelendirilebilir. Dolayısıyla, pekâlâ delilik ile sanat ve edebiyat arasında ciddi bir ilgi kurabiliriz.

Öteden beri yazarlar ve sanatçılar genellikle itirazlarını, tekliflerini, ürettikleri deli olarak nitelenebilecek karakterler üzerinden seslendirirler. Bu çerçevede edebiyatçının ürününde deli karakteri, çoğunlukla sevimli ya da trajik ama olumlanan bir figür olarak karşımıza çıkar. Elbette bu tanımın dışına çıkan edebiyat ürünlerine rastlamak da mümkündür. Ancak, her hâlükârda delilik edebiyatçıları açısından yadsınamaz bir gerçeklik ve elverişli bir yazın alanıdır.

Sürgün dergisi olarak biz de edebiyatın bu kadim meselesine eğilmek istedik. Hele de bütün dünyanın gözleri önünde Gazze’de katliamlar sürüp giderken, “akıllı” olmanın bir mazereti de olmazdı. Düşünsenize, dünyanın en güçlü ordularının unsurlarına karşı meydan okuyan Filistinli mücahitleri bu kalkışmaya hangi rasyonel akıl ikna etmiş olabilir! Delirmiş olmalılar...

Biz burada *Sürgün* yazarları olarak yazdıklarımızla “bir düşman uçağını” düşüremeyiz elbet” ancak yanlış gördüğümüz, bize dayatılan bütün davranış modellerine, bağımlılıklara itiraz edebilir, belki bu çabamızla kenarda uyuklayan “akıllıları” uyandırabilir ve dahası “üzerimize bombalar yağdıran pilotların” aklını karıştırabiliriz.

Sürgün, ateşe su taşıyan karınca misali yolculuğuna devam ediyor.

Bir sonraki durakta görüşmek üzere.

Mehmet Bulayır

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

İMTİYAZ SAHİBİ

İnsan ve Medeniyet
Hareketi Adına:
Kemal Özden

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Mehmet Bulayır

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Şehnaz Fındık

EDİTÖR

Betül Yavuz

ALAN EDITÖRLERİ

Musa Yaşaroğlu
Zeyneb Betül Kavak
Ceyhan Balcı

GRAFİK TASARIM

Hanne Nur Özden

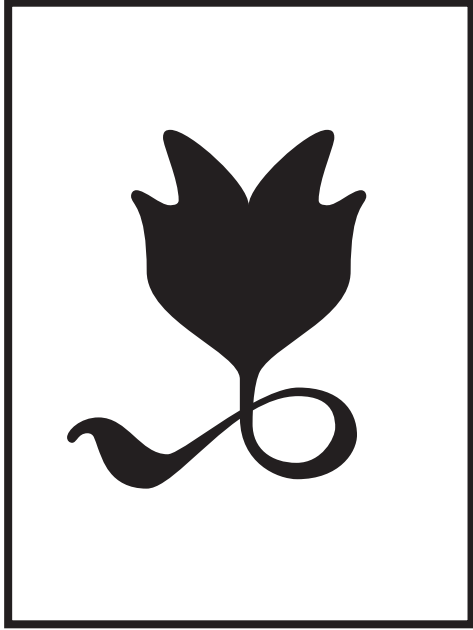
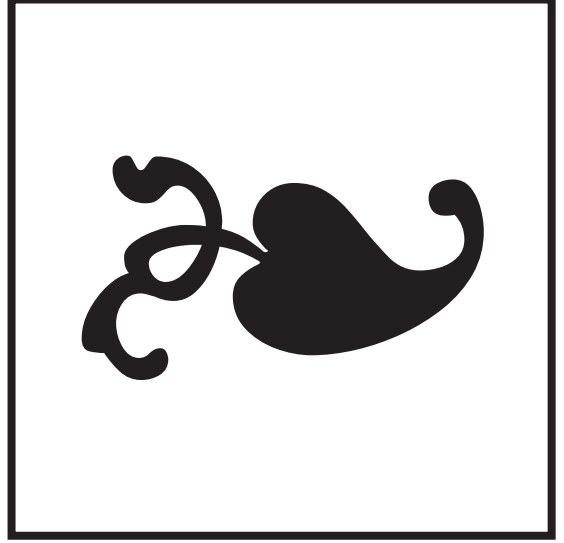
ÇİZİMLER

Hanne Nur Özden

ISSN

2980-2512

İki ayda bir yayınlanır.
Yerel Süreli Yayın. Ücretsizdir.
Yazı ve reklamların içerik sorumluluğu sahiplerine aittir.
Kaynak gösterilerek
alıntı yapılabilir.
Dergimize www.surgun.net
adresinden erişebilirsiniz.

FLEURON yazıcı çiçeği olarak da bilinir, noktalama işareti veya tipografik kompozisyonlar için bir süs olarak kullanılan tipografik bir öge veya gliftir.

ŞEKİL 1 şiir

ŞEKİL 2 öykü

ŞEKİL 3 deneme

MEHMET BULAYIR	06
Birazdan Gün Doğacak	
ŞEHNAZ FINDIK	07
Dervişle Görüşme	
AYŞE ŞİMŞEK	08
Dünyayla Birlikte Parka Gitmek	
AYŞE ZÜLAL GÜNAY	11
Aynada Soğuyan Gölgeye İnat	
AYŞEGÜL YOZGATLI	13
Veda Yeniden	
FEYZA ŞİMŞİR	15
Kara Kaplı Kitap	
M. SAİD DURAN	16
Caba	
MUHAMMED SÖNMEZ	17
Bir Otobiyografi Denemesi	
ABDÜLMELİK BAYIR	19
Strana Dineki – Bir Delinin Şarkısı	
BETÜL YAVUZ	22
Treni Durdurunca Zihnim Acıyor	
GÖZDE ÇİMEN	24
Bezzaz'ın Aynası	

REYHAN ÖZSOY	26
Taş Düşürme Merkezi	
SEFA FIRAT	29
Oyunun Kuralları Gereği	
ZEYNEB RABİA AKTÜRE	30
Onlara Senden Bahsedeceğim	
DİLARA BARUT	32
Tebeşir Tozlu Ölümler	
EDANUR KAYA	36
Aklın Velayeti	
HİKMET ŞEYHANLIOĞLU	38
Tarihi Yazacak Olanlar	
MELİKE COŞKUN	41
Şehadet Risalesi	
MERVE GÖDEK	42
Düzenin Eksilttikleri	
MUHAMMED BERK GÜLDÜR	45
Delirememe Hastalığı	

MEHMET BULAYIR

Birazdan Gün Doğacak

Hastane avlusuna bıraktılar beni.
ergen çocuklar tarafından taşa tutuldum,
kahkahalar, örseledi yüreğimi,
dudağımın kenarından, ince bir kan sızıyor,
yol bulup ellerime.
olsun, onlar çocuktu affedebilirdim
Lakin sarışın ve mavi gözlü adamlar,
deli olmamı mazeret sayıp,
gözlerimi dağladılar.
acil serviste, sıramı bekliyorum.
mezcup diyor karşıda duran adam
yanındaki kadına, beni göstererek
kadının umrunda değilim oysa
o karşı duvara yaslanmış,
genç irisi adama bakıyor.
adam, geniş omuzlarına,
kocaman bir ejderha dövmesi yaptırmış,
ejderha da kadına bakıyor.
ah, o kadının her yanın da göz izi var.
her iz bir kuyu, içinde örümcekler kaynaşıyor,

korkuyorum.
oysa kadın korkmuyor,
çünkü far çekilmiş gözlerine, göremez
kocasının da kara gözlükleri var,
mavi gözlerini perdeleyen.
etrafta, gürültülü bir sessizlik.
her yeni gelen,
gözünü kara bir ekrana gömmüş,
kulaklarında kelepçeler.
gece ilerliyor, el ayak tutsak,
güvercinler yuvaya dönmüş,
yarasalar özgür.
akıl çarmıha gerilmiş,
zaman çıldırmak üzere,
ben zaten deliyim.
Saramago da geçmez yoldan,
bilir ki kör olacak.
ben zaten körüm.
olsun,
birazdan gün doğacak.

ŞEHNAZ FİNDİK

Dervişle Görüşme

Sakıncalı surların eteklerinde unutuldum derviş
Bu ilk kayboluşum değilse bile son da değil
Diz çöktüğüm kadar dünyalı say beni
Etimden bunaldığım kadar öteli

Bulutları baş hizasına döşemeli derviş
Gövdemizi kemiren aşkla yüzleşmeli

Geceler soyunmayı nereden öğrendi derviş?
Ölümden korkuyorsa keklik süslenmemeli
Kuyuya atılan taşı ve dağa küsen tavşanı
En çok da yerli yersiz ağlayan âşıkları sevmeli.

Bulutları baş hizasına döşemeli derviş
Gövdemizi kemiren aşkla yüzleşmeli

Yaşamakla kıvranan kara gözler var derviş
Dağları konuşturur ezeli düşmanlar var
Rüyalarda fısıldanır şiirlerin mısraları
O yetim rüyanın peşinde üşüyen ayaklar var

Bulutları baş hizasına döşemeli derviş
Gövdemizi kemiren aşkla yüzleşmeli

Abdala malum olan beni bulmuyor derviş
Hangi eşikten geçsem akıl düşüyor ardıma
Uykusuz bir deli yürek dileniyor
Omzu delinmiş sevgiliye sarılıyor dünya

AYŞE ŞİMŞEK

Dünyayla Birlikte Parka Gitmek

bir ayağı hep kapının eşiğinde
yerleşemiyor, yerlisi olamıyor

dünyaysa bile
paçalarını eşiğinde silken
yüzünü tav yerlerine döktüren
bu giz, bu eza
üttüm seni diyene kadar
arkana yastık koysa bile dünya
senin sırtında
rahatça dayanamayacak olmanın tedirginliği var

ayakları hep iki geri adım
çıkarken kapatamadığı kapıyı girerken de kapatamıyor

omuzları çıkmak pahasına akıntıya
bu kalp, bu irtifa
senin kafatasından his demetlerine kadar
hayat madem akıp gidiyorsa
varsa varsa bir duvar
tek celsede boşanan yorgunluklar kadar
senin kalbinde
bu ritme heba olmanın buhuru var

AYŞE ZÜLAL GÜNAY

Aynada Soğuyan Gölgeye İnat

Sağır bir karanlıkta sanrılar kuşanır bedenim;
Sende alıp başını gitmesen diyorum..
Rotası muadile çıkmış ruhun arkasından su döküyorlar,
mavi bir maşrapadan başlayacak diyor kıyametin
Bir el omzuna değince hayat, kısırak bir atın nallarında dövünen topraktır artık hasletin
Delirdim değil mi tanrım,
Dilinin ucuna gelmiyor artık kelimelerim
Beni çarmıha geren şark yanımdan azat etsen diyorum;
yoksa düşeceğim!..

Göğsümde bir perde aralık şimdi, güneş mi yakan bu ciğerimi: cehennem!
Sorgulasan, düğüm düğüm sözlerim
Yine iplerle kundaklı zihnimde alay ediyor düşlerim
Kardan tuğlalar örüyor tenimde sarmaşıklar,
Kahkaları kulağımda fink atıyor
Yalandan mı gülüyorlar tanrım!
Anlayamıyorum
Bu kırık akılla kalbi yaralıyorum

Beyaz parke taşları şimdi yerler; bozuk ve kaygılı
Sanki ne olurdu bir kez daha adını yutkunsaydım
Avunsaydım hatta mermiler teyet geçerken bile üzerimden
Kolay değil değil mi tanrım
Şafak vakti ağarmış saçların arasında tek bir siyah kalmak

Şevkle başladığım yokuşu yarıda kesiyorum
Tanrım, kolla beni!

AYŞEGÜL YOZGATLI

Veda Yeniden

zaman, eve dönüş vaktini getirdi
uğurla bahtiyarları

cebinde çok yorgun bir akşam dinginliği
ne varsa anlattım diyordu oysa acıtan sancıtan
öfke ki paylaştıklarına mukabil alamadıkları karşılığını merhamet nazarından
cebimde farklı marka izmaritleri
ve bana ait olamayacak duygular -dı onun beklediği
biraz inanç kalsaydı gözlerimde
kalbime de indirgerdim sorgulamaksızın
biraz geride kaldı şimdilerde
yumuşak yüreklilik ve kanmış olmak
bir kez olsun inanabilseydim
sana inanmayı seçerdim
bir şiir yazardım sonra
adı bin hattab'a diyemediklerim olan
heybemde biriktirdiklerim düş kırıklığı
ileri görüşlü bir yanlıgı yalnızca

ki arta kalan bana birikir tüm gerisinde kaldığım istasyonlar bilir
şimdi son fatih-zeytinburnu arasındır
artık bu
başka bir insanın hatırasıdır

söylendi ki: "Çirkin intikamını güzele bakmayarak alır."
ne bu dil çirkin demeye varır
ne bir güzel bulunur
sonunda tamamlanmış bir hikayedir
bitimi yazmaya meylederken kalemin kırılacağı

şiire,tütüne ve asra veda
gece başlayan öksürükler ve sabaha varan
neticesi kendinden menkul bir uçurtmadır
hikayet edilen
bir isyan gibi başa vurur ormanların gümbürtüsü
en başından bilinen bir denkleme dönülür
neticede şikayet edilen

FEYZA ŞİMŞİR

Kara Kaplı Kitap

Sen hiç gül dalı olmayı istedin mi?
Sararan yaprakların, yitik bir sonbaharın eşğinde.
Yağmurun ıslaklığıyla var olan toprak
Basmaz mıydı seni bağrının en derin köşesine

Sen hiç kahreden bir bulut olmayı istedin mi?
Helak edilmesi gereken bir kavmin üzerine.
Geç kalınmış sessiz çıgllıklar
Yetmez miydi seni harekete geçirmeye?

Sen hiç taş olmayı istedin mi?
Kafire atılması gereken hakikatli bir silah olarak
Ki o taş Ebabil'in kanadında değilmiş, geç anladım.
Zalimlere karşı dik duramayanların kalplerinin mayasıymış.

Sen hiç kütük olmayı istedin mi?
Nebinin yaslandığı yaşlı bir kütük
Hani inlemişti o gün sevgilisinden ayrı kalmanın sancısıyla
Biz duyamadık heyhat kalplerimizdeymiş asıl körlük.

Sen hiç şehir olmayı istedin mi?
Siyah bulutlara, bombalara ve kana alışık
Toprağında zeytin biter, göğsünde şehit
O şehirdir uyuyanları uyandıran uyanık

Sen hiç kabir olmayı istedin mi?
Cennet bahçelerinden bir bahçe
Veya cehennem çukurlarından bir çukura gebe olan
O oyuktur ki kucaklar masum şehitlerin kutlu bedenlerini
O oyuktur ki yutar dünyada firavunluk taslayanların makus talihlerini.

Sen hiç köyün delisi olmayı istedin mi?
Akla ve hakikate ulaşmak için delirmeyi menzil bilen
Borsalara ve rezidanslara, holdinglere ve şiiirsiz yaşamaklara düşman olan
Sen hiç köyün delisi olmayı talep ettin mi?
Kara kaplı kitabın hikmetini arayan.

M. SAİD DURAN

Caba

*all these i cannot bear to witness any longer
cannot the kingdom of salvation take me home*

Cliff Burton

yeryüzünde kan ve toz bulutu
düşenler yağmur damlaları değil

sıra sıra insanlar
başlarının ucuna yaslanmış
ölmeyi bekliyorlar

pencereden başını uzatmak
ya da kısa arşını bir sokağın
sanki vurulmak için yetiyor
taş yıkıntılar arasında bir yaşam
açık sırtların tez getirdikleri
bu kez ölmek için gidiyor

hep başa dönen bir gün gibi
takvimler birbirinin tekrarıken
durmadan ölünen o belde
birisi var ağzını oynatmadan
demektir makamından söylüyor:
“artık burada olan her şey
doğrunun ve yanlışın dışındadır
baktıkça büyüyen o yangın
mevcudun imkanı için
mekanın dışındadır”

kısa çöpü yaşamın bir fûnye çekimi
namlunun ucuna mermiler sürülmüş
birisi var nasıl öleceğim diye sormuyor
kapalı ya da açık havalarda tutuklu
yıkılmış bir duvarda esaret yazıyor
üzerinde bir kan pıhtısının yüzdüğü

sofralarda tabaklar takım takım devrilirken
bir çocuğun çocuk cesedini havaya kaldırmak
modern ölümler biçimli kader gibi anneler
ve dağılması o dağların birbiri ardınca
hangi ölümü daha onurlu kılıyor

durmadan düşen her neyse de yerlere
kara bir bulutun acı acı ağlaması
soğumuş bedenler ve bir alev
sessizliğin haber çağrısıdır ölüyor

yeryüzünde kan ve toz bulutu
düşenler yağmur damlaları değil

sıra sıra insanlar
başlarının ucuna yaslanmış
sıralarını bekliyorlar

bir bebeğin son çırpınışı
yüzünde acı tebessüm
babası gözlerini örtüyor
bir taşın üstüne düşmüş
kimse ellerinden tutmamış
uyanır diye kolunu dürtüyor

yeryüzünde kan ve toz bulutu
düşenler yağmur damlaları değil

MUHAMMED SÖNMEZ

Bir Otobiyografi Denemesi

*hikayem,
gülün kızarmasına öykünmekle meşgul.*

Ölüm ki ölümler doğurur
ben hep yeniden doğmayı diledim
oysa hazan vakitleri ölümü boynuma dolar
bu annemden hatıradır bana
henüz onda yaşarken kalan.

-bebekler çirkin olmaz-

solgun bir yüzle merhaba demişim
merhaba ey ailem
cevap almış olmayı dilerdim
bir tuğla düşer
duvar hep eksik kalır
bundandır benle büyür kundaktaki yalnızlığım.

yaşadıkça bir ağaç kolluyorum
dallarına kanatlanmayı umarak
korkuyorum korktukça serçelerin yalnızlığı büyüyor
sonra cami duvarına sığınıyorum anneye koşar gibi
Üsküdar'da.
oysa ne kadar daldan dala konsam da
illaki bir kuş evi boşta kalıyor
korkum tufanda boğulmak iken dağ tepesinde.

insanlar kendimi konduramadığım kalabalığa hırsla atılıyor
oysa hipodromun dışına koşan at
heyecanımı diri tutar
ne zamanki korkmuş hissettim orda
uykuda buldum kendimi
işte o zamanlar düşler kurdum düşmediğim.

gençlik uykuları ölümü ağırdan alır
içimde dönüp duruyorken gece ve ay.
yılgin savrulmaların yağmaların inatçı sevdasına rağmen
yaşamak tutunur paçalarımın
yaşamak; bir başka baharı daha taze..

yazık ki ölümler diri tutacak güçte değiller
çünkü her gün mezarlardan geçmem gerekti
yurduma varmam için
çünkü topraktan geldiğimden hep göğsüm deşildi.

heybemde ölüm sözcükleri
rüzgar vuruyorken saçıma saçıma.

haritalar sunarken herkese
bana kuytular düştü
dedim neredeyim ben
nerede emin belde?

hame n.w.

Strana Dînekî - Bir Delinin Şarkısı

ABDÜLMELİK BAYİR

Kürtlerdeki dengbêlik ve stran okuma, eskilerden hep süregelen bir gelenektir. Dengbêjler, stran denen, genelde ağıt türünde olan şarkıları, türkülerini çığıranlara denir. Van'ın Norduz bölgesindeki köylerden birinde Şekır adında, evvel kasabaya ve sonra tüm şehre nam salan bir dengbêjin hikayeleri ve stranları anlatılagelir. Dengbêj Şekır, gençliğinden beri aklında kalan anılarını ölümsüzleştirmek ve ailesine, çocuklarına anlatmak için stranlar söylerdi. Kâh gençlik zamanlarında dağda, ovada çobanlık yaparken yaşadıklarını, kâh evlendikten sonra ailesiyle yaşadığı sıkıntıları, bazen kahkahalar eşliğinde bazen de ıslanan gözlerin huzurunda dile getirirdi.

Dengbêj Şekır'ın en keyifle dinlenen, gülmekten karınlara ağrı sokan stranları, gençliğinde işlerden kaçmak için yaptığı deli taklitlerini anlattıklarıydı. O dengbêj Şekır ki bu namıyla ünlenmeden evvel köyün ve civarın delisi olarak bilinirdi. Kardeşleri içinde en küçük olması hasebiyle tüm işler ona kitlenir, sorumluluklar ve hatalar onun boynuna yük olurdu. Abilerinin yaptığı her hatanın bedelini kendisi ödeyen genç Şekır çözümü deli taklidi yapmakta buldu. Nitekim, köye gölgelik yapan tepenin ardında, dağların bağrından çıkıp Siirt'e kadar yol giden akarsuları ile bilinen

Bilgi Köyü'nde, onlar aralarında Kürt dilinde 'Kakan' derdi, yaşayan deliler el üstünde, tüm işlerden muaf tutulur, kafalarına göre takılır, yer, içer, gezerlerdi. Bilgi Köyü'ne her gidişinde delilere dikkat kesilen Şekır, Allah'ın delisi bile bunları yapabilirken, özgürlüğün tadını çıkarırken, hayatlarına prangalarından kurtulmuşçasına devam ederken ben haksız yere, hadsiz hesapsız o kadar dayak yemeyi kabul edemem, diye düşünürdü. Günlerce, hatta aylarca deli olduğunu halka ve tabii ki kardeşlerine kanıtlamak için didindi, çalıştı. Sayısız işe girdi, gönlünü kaptırdığı genç kızlara bile rezil olmaktan imtina etmedi.

İki gözü tam görmeyen babasına köyde Hesenê Kor, Kôr Hasan, diye seslenirlerdi. Deli olduğunu ilk kanıtlaması gerektiğini düşündüğü kişi babasıydı ve bu sefer aklına ancak delilerin yapabileceği bir şey geldi. Yine tüm işlerin kendisine kitlendiği bir günde genç Şekır, babasıyla birlikte tarlaya gitmiş, öküzleri sabana bağlamaya çalışıyordu. Babası âmâ olduğunu hep inkâr ederdi, Şekır babasının bu sanrısını kullanarak delilik yolunda ilk düğümü çözmeye niyetlendi. İki öküzün başını bir hizada sabana bağlamak yerine birini düz birini de ters olmak suretiyle birbirine bağladı. Babası tarlayı sürmeye geldiğinde, öküzlere vurmasına rağmen ilerlemediklerini fark etti.

Oğlu Şekir’i küfürlerle yanına çağırdı, deliliğe besmele getirmiş Norduz’un yakışıklı genci gülümseyerek öküzlerin başına geldi. Babası, bunlar neden gitmiyor, diye şikâyet ederken Şekir, “Ben öküzlerle hareket etmezsem gitmezler babo.” diye ekledi. Babası, deli misin oğlum, öküz sen olmadan niye gitmesin, diye daha da sinirlendiğini yüzünü buruşturarak belli etti. Şekir, bak gör babo, diyip ters bağladığı öküzü sabandan çıkardı, diğer öküzün yanına bağladı kendini. Babasına, bizi dehle, derken babası şaşkınlıkla ona bakıyordu, bu çocuk kafayı sıyırılmış, dedi içinden. “Deh, deh.” Öküz gibi sesler çıkaran genç Şekir babasını inandırma gururuyla göğsünü daha da kabarttı, bu yaptığım son işler, diye kıs kıs gülerek, ovaya dik düşen güneşin altında kan ter içinde kalana değin öküzle birlikte tarlayı sürmeye başladı. O gün heyecandan tüm tarlayı tek öküzle birlikte sürdü. Babası gel git yaparken oğlunu şaşkınlıkla seyrediyor, ne su içip dinlenen ne de tek bir an yorulduğunu gösteren Şekir’i tuhaf bakışlarla süzüyordu, aklı olanlara ermiyordu. Normalde oğluna çalışmasını söylese, Şekir her türlü bahaneyi bulur, dayak yiyeceğini bilmesine rağmen bu tarlayı beş dakika dahi sürmekten kaçardı. Şimdi ne olmuştu da böyle davranıyordu, kafasını bir yere vurmuş da aklını mı kaybetmişti acaba?

Babasının deli demesiyle asla yetine-meyeceğini bilen Şekir sıranın abilerine geldiğini düşündü. Dağın içinden şırl şırl aşağı süzülen, buz kesen kaynak suyunun başına bir çuval kavrulmuş buğday unu döktü, bu suya çamurlanmış görüntüsü verecekti. Bir düzenek hazırladı ve un yavaş yavaş dökülerek suyun rengini karartmaya başladı. Hiçbir şey olmamış gibi hissettirerek, su kenarında koyunları güden abilerinin yanına koştı. Bir büyüğü olan İsa abisi çay için su almaya gittiğinde suyun ilginç bir şekilde çamurlaştığını

gördü, o sırada Şekir, abisinin yanına gelip sevinçle suya daldı. Bu kahverengi suyun cennetten geldiğini iddia etti, kışın o sert soğuğu hâlâ iliklere kadar işlerken Şekir delileri andıran bir şekilde buz gibi suya atlamıştı. Diğer abileri de kahkahayla karışık bir şaşkınlıkla oraya geldiler. Bu çocuk yine köydeki kızların kendisine âşık olduğunu mu hissetti, ne bu heyecan, diye güldüler. Kardeşlerinin çamurlanmış sandıkları suyu içmeye başladığını görünce, delirdin mi oğlum, hasta olacaksın, kendine gel, diye ciddi ikazlara başladılar. Şekir heyecanından soğuğun iliklerine kadar işlediğini hissetmiyordu, soğuk yavaş yavaş içine işlemeye başlamıştı. Böyle devam ederse zatürre olur, yataklara mahkûm kalırdı bu genç yaşında. Soğuk suyun içinde artık dayanamayan genç Şekir bilincini kaybetti ve suyun kenarına düştü. Abileri onu alıp babalarına nasıl hesap vereceklerini düşünerek hızla eve götürdüler. Çocuğa bir şey olacak korkusuyla yanıp tutuşuyorlardı.

Abileri eşeğin sırtındaki baygın gençle eve vardıklarında bir telaş, kıyamet sardı köyü, köyün göz bebeklerinden, sesi güzel genç kızların sevgilisi genç Şekir’in bu durumu herkesi endişeye sürükledi. Sobanın arkasında uzanan Şekir’in vaziyetini öğrenmek ve ne olduğunu anlamak için bölgeye büyük bir alim olarak nam salmış Şeyh Abdülbari’yi davet ettiler. Şeyh, Şekir’in hocasıydı ve kendisini çok severdi. Yanına vardığında Şekir yalnız olurlarsa ancak konuşacağını söyledi, sitemler olsa da şeyhin isteğiyle herkes çıktı. Genç Şekir gülümseyerek birden doğruldu, “şeyhim” dedi, “abilerim de babam da bana hep zulmediyorlar, bu genç yaşında bu kadar iş yapıyorum, bu bana reva mı?” diye yakarır vaziyette şeyhe olanları anlattı. Başka çare bulamadım, delirdiğime inanırlarsa bana artık iş vermezler diye düşündüm, dedi. Şeyh ona hak verir şekilde başını salladı, bunun sadece

belli bir süre devam etmesi kaydı ile bu sırta ortak olacağını söyledi. Şekir resmen sevinçten havaya uçacaktı, yatağına geri uzanmadan şeyhinin elini öptü ve ev halkı içeri çağrıldı. Şeyh, Kör Hasan'a bakarak oğlunun aklını kaybettiğini, kendisine çokça ağır iş verilmesini zihninin ve bedeninin kaldıramadığını söyledi. Annesi Miran ağlayarak oğullarına sövmeye başladı, göz bebeğimi ne hale getirdiniz, rahat mı içiniz, diye dizlerine vurmaya başladı. İçten içten annesine üzülen Şekir, bir çuval kavutun, kavrulmuş buğday unu, israf edildiğini öğrenirlerse süpürgeyi sırtına yiyeceği anları tahayyül etti.

Üzerinden birkaç gün geçmiş, Şekir kendine gelmiş, başıboş köyün içinde gezmeye başlamıştı. Kendini hiç bu kadar özgür hissetmemişti, yaptıklarından dolayı kendisiyle ve akıyla gurur duyuyordu. Olanlara rağmen bazı insanların, özellikle de genç kızların kendisine inanmadığını fark eden Şekir, durmak bilmedi ve bu işe girişmişken devam etmenin elzem olduğunu, bir yandan da çok keyifli olacağını düşündü. Genç kızların inanması için keçi gibi ağaç dallarına tırmansa da damlara çıkıp bağıra bağıra stranlar söylese de gülüp geçildi, çoğunu deli olduğuna inandıramadı. Kışın tek işe yarayacak şey herhalde soğuktur, diye düşündü ve yine ancak delilerin girişebileceği bir yola başvurdu. Köyün meydanındaki çeşmenin arkasına geçip tüm kıyafetlerini çıkardı, bir metrete yakın biriken karın üstüne atladı. Stran söyleye söyleye karın içinde eliyle çukur kazmaya başladı. Etrafında köy halkı toplanmaya başlamış, kimi kahkahayla kimi korkuyla karışık bir şaşkınlıkla deli gibi karda çukur kazan kıyafetsiz genci izliyorlardı. Kimisi stranın ritmine ayak uydurmak üzere alkışlarla Şekir'i desteklemeye başlamıştı. Şekir bir süre karda oluk açmaya çalıştıktan sonra toprağa ulaştı ve eline bir parça donmuş

toprağı alıp meydanın ortasında koşup zıplamaya başladı. "Şekoyê dînîk axa reş nav jî berfa spî derxist", deli Şekir beyaz karın içinden kara toprak çıkardı, diye naralar attı.

Sırrı ortaya çıkana kadar Şekir durmak bilmedi, ovoidan tepeye, köyden kasabaya, evlerden ağillara delilik anılarını biriktirmedeği yer neredeyse kalmadı. Köylünün evine istediği zaman misafirlğe gidip kafasına göre dolaştı, stranlar söyledi, deliliğin yarattığı masum sevgilerle hemhal oldu. An oldu, o bile bazen deli olduğunu hissetti, yine de böyle bir yola başvurmak delilik değil de ne diye kendini geçiştirdi. Daha birkaç gün önce, yalnız uzaktan, bazen çeşmenin kenarında bazen düşünlerde görebildiği genç kızların arasına rahatça girmeye başladı, onlara stranlar söyledi, onlarla oyunlar oynadı. Kendisiyle birlikte köylülerin ve genç kızların da bu işi eğlenceye çevirdiğini, ailesi ile köy efradının da onun deli olduğuna kani olduğunu anladığında hayat sanki çok daha yaşanılabilir olmuştu. Tarlanın ve çalışmanın olmadığı, sürekli gezmenin ve eğlencenin olduğu bu hayattan şimdi gerçekten zevk alıyordu. Sırrın aşikâr olacağı güne kadar... Kendini deli hissettikçe mutlu oldu, mutlu oldukça delirmeye devam etti.

Treni Durdurunca Zihnim Acıyor

BETÜL YAVUZ

Dünyaya geldiğinin şaşkınlığını üzerinden atamayan gözleri kan çanaklı adam hafifçe bir önüne bir duraklara baktı. Hiçbir yere konduramadı bakışını. Bir an önce varmak istedi. İçindekileri bir bir sıraladı söylemek için, olmadı, vazgeçti, sustu biraz daha. Ellerini dizlerinin altına alıp iyice ezmek istedi dünyayı. Yavaştan dudağı kımıldadı, vagonun boş tarafına çevirdi kafasını... Uzadıkça uzadı boşluk, kayboldukça ferahladı. “İsmi Leyla kızımın. Şimdi meraktan dönüp duruyordur evde... Yusuf evdedir ama yine de merak etmiştir beni.” Bir an kendi sesiyle irkildi, içindeki konuşmuştu ondan habersiz... Bu kaçınıcı Mazhar Osman randevusu diye içinden, içindekine saydırdı... Bulamıyorlar çaresini işte, ben de bulamıyorum. Benim adım Adem mi, Yusuf mu, İbrahim mi? Kim? Hepsi miyim, hiçbiri mi? Hem kendime başka adlarla sesleniyorum diye deli miyim şimdi ben? Kim sesleniyor birine? Kim duyuyor? Kim cevap veriyor? Biriyim işte. Herkes kendi ismiyle müsemma bir deli olabilir pekâlâ.

Benim deliliğim birkaç isim fazla sadece...

Kafasını bu sefer iyice içine gömdü, son cümle açık etmişti onu. Bir çaresi olmalıydı, madem deliyim, deliliğim bir tek bende değil... Hem Adem hem Yusuf hem İbrahim sorguya çağrılmalı. Sonra soruyorlar da soruyorlar Adem’e... Kim bu konuşan, kim... Kalabalıklar, diyorum. Kalabalıklar. Kalabalıklar ruhumu eziyor. Ne zaman ruhum ezilse Adem sesleniyor içerden “Ne sandın sen? Cennet mi? Çok beklersin daha...” Ölüm seni alana dek kalabalıklar... Bak Yusuf her gün kilitli odada, hiç çıkıyor mu sesi... Ne verirlerse onu yiyor, bugün de çıkamadım şuradan demiyor... Eee tabi İbrahim’i her gün dışarıya gönderirsen Yusuf çıkamaz dışarı. Kimi hapis edeceğini de biliyorsun hee... diyerek durakları saydı kafasıyla. Kalabalıklar diyorum... Bir tek İbrahim’in çakısı var, o hepimizi korur. Dışarıda onunla güvendeyiz, Yusuf’a her gün Leyla’yı götürüyorum hem... Kelimeleri bir bir duvara diziıyorlar, Leyla’nın gözleri değince kelimeler yuvarlanıp bir hikâyeden içeri atıyor onları,

sonra odadan birlikte çıkıyorlar, Leyla gözlerini kapatınca tekrar odaya dönüyorlar. İkişinin sırrıymış. Ne Adem biliyor ne İbrahim. Şimdi ben bildim diye sorma yine sen kimsin diye? Ben benim.

Sen, kimsin?

Ayakları tanıdı evinin önündeki dut ağacını, nefes nefese kaldı yaklaşınca. Aklı geride kalan durakları sayıklasın dursun şimdi.

Evime varınca kimseler sezmiyor. Yine söylemedim Ayşe Hanım'a azıcık benim kafamda üç katlı bir ev var diye. Kırkıncıdan sonra bırakıp gitmesin beni. Söylersem kızmayı bırakır diye de korkuyorum. İki ayda bir işten atılmamı Adem, İbrahim bir de Yusuf biliyor. Sıraya girmiş anlatıyorlar da anlatıyorlar. Ben olmadan çocuklar çeviremiyor dükkânı, yok patron her gün çayını içtin mi diye soruyor, yok efendim iki paket kumanya verecekmış...

Yusuf evde, onlar güvende. İbrahim'le birlikte dört koldan arayıp buluyoruz bana bir iş. Dedim ya içimizde en cevvali o. Adem sorulardan sıkılınca İbrahim hemen işe koyuluyor, susturuyor patronları. Kim istemez hem güçlü hem hızlı bir garsonu. Buluyorlar yine bir iş. Esnaf lokantalarının emekçisi Adem de bir çorba çekiyor kendisine müşteri gidince. Buruşan ellerinden geçen kaşığa bakıyor. Kaşık kaşık yiyor akl... Kaşığa yine çok mu çorba koymuş diye başlıyor hesap yapmaya, İbrahim kızıyor üstüne dökünce yanında Yusuf da yok ki "Olmaz abi bi şey, iç hemen için ısın" desin. İyice dayıyor göğsüne masayı, hesap yapıyor ince ince. Patronun öksürükleri sıklaşıyor. İbrahim anlıyor hemen, sıkıştırıyor bir köşeden "Olum kovulacağız yine! İç çorbanı kalk yoksa tekme tokat dalacağım". Hızlanıyor kaşıkların arasındaki mesafe. Evde Leyla da aç. Bitiriyor hızlıca çorbasını. İbrahim yine kurtarıyor işi. Akşama doğru sandalyeler boşalıyor. Uğurluyor boşalan kase-leri. Çorbayı höpürdeterek içenler kırmızı,

yavaş içenler siyah, etrafa dökenler yeşil... "Olum kaç kez söyledim sana gidenler kase değil diye. Bir gün sesli diyeceksin hopp yine kapının önü." İbrahim kafasına vura vura öğretiyor, Adem'e kalsa dükkandaki her şey yeniden isim koyar. O kadar anlatıyorum o Adem başka Âdem diye yok anlamıyor. O'na öğretildi. Dükkânda bir kase kalıyor akşam olunca. Bakıp da darlamak istemiyor. Ama İbrahim durmuyor, kenardan kenardan izliyor. Yağ lekesine mi bakıyor ellerindeki, yoksa kaşıktaki çorbaya mı kestiremiyor. Çok mu aç, az mı aç. Ne var şimdi bu kadar bekleyecek... Yanına yaklaşıyor. Adem gülümseyerek "Var mı efendim bir sıkıntı" diyor. "Yok yok da... Mehmet sıcak değil bu çorba diyorum, sonra buldun da bunuyorsun kalk git olay çıkarma" diye ikna etmeye çalışıyorum kendimi. Bu arada adım, Mehmet. "He tek kişisiniz, tamam sıkıntı yok. Ben hemen ısıtıp getiriyorum çorbayı..."

Son bulaşığı yerine koyarken İbrahim fısıldıyor, her gün her gün geç çıkıyoruz. Olmaz bu böyle. Adem'e söyle başlarım garsonluğuna da patronuna da... Yusuf evde sorar ama hesabını, hiç dayılanma öyle. Kes sesini, ver çayları, çık. İbrahim sevmez Yusuf'la kavgaya etmeyi, susuyor...

Akşama Yusuf'a dert yanmalar, Leyla'ya masallar... Ayşe Hanım komşuya gidip konuşup rahatlamıştır bizimkisinin gecesi gündüzü yok diye. Tanıdı yine ayakları dut ağacını. Merdivenleri hızla bitiriyor, çay koyulmuş bile. İbrahim atmış kendisini banyoya hızla yıkıyor ellerini, Adem Ayşe'sinin yanında, varsa bir çorbanı içerim diyor. Yusuf da var, korkmuyor dökerim diye...

Çorba sıcak korkuları sıcak. Sen kimsin diyor içindeki.

Korkuyor.

Bırak peşimi.

Çorba sıcak, sofrada kaç kişiyiz...

Bezzaz'ın Aynası

GÖZDE ÇİMEN

G alata'da geçirdiğim çocukluğum; ondan sonra yaşadığım günlerin zoruna gitmesin ama hayatımın en güzel yıllarıydı. Oturduğumuz apartman Osmanlı'nın çöküş dönemine şahitlik etmiş, İstanbul'un önemli apartmanlarından biri olan Doğan Apartmanı'ydı. Mimarisi, İtalyan-Fransız karışık balkonları olan bu yapı, zamanla Galata ile özdeşleşecek kıvama gelmişti. Beyoğlu'nun hareketli hayatından, bizim apartmanımıza giriş yaptığınızda sizi kocaman ağaçların ve çiçeklerin olduğu büyük ve sessiz bir avlu karşılardı. O zaman kendinizi bambaşka bir

dünyaya adım atmış gibi hissederdiniz. Üç yüz altmış derece İstanbul manzarasına sahip olan bu apartmanda benim odam Topkapı Sarayı'na bakar; sonu gelmeyen hayallerimi bu camda kurardım. Babam oturduğumuz daireyi Kazım Amca'dan satın almıştı. Kazım Amca dediğim Yapı Kredi Bankası'nın kurucusu Kazım Taşkent. Hiç unutmam bir sabah acı çığlıklarla güne uyanmıştık. Kazım Amca'nın oğlu Doğan İsviçre'de kayak yaparken vefat etmişti. Annesinin acı feryatları hâlâ kulaklarımda. Ondan sonra apartmanımızın adı "Doğan apartmanı" olarak

değiştirildi. Böylece aile oğullarının anısını yaşatmış oldu.

Apartmanımızda oldum olası komşuluğun olduğunu hatırlamam. Elli dairenin olduğu bu apartmanda herkes kendi kabuğuna çekilir, parantez içinde yaşam sürdürürdü. Bu apartmanın kırmızı çizgisi herkesin birbirinin yaşamına duyduğu saygı idi. Kimler gelip geçmedi ki bu apartmandan; Bedri-Sabri Eyüboğlu'nun kız kardeşleri Mimar Mualla Eyüboğlu, ressam Abidin Dino'nun yeğeni yazar Rasih Nuri İleri, sanatçılar, müzisyenler ve bir de sen Bezzaz...

Apartmanımız hikayesini anlatmaya burada son veriyorum, yazmakla bitmez çünkü. Evet, Bezzaz diyordum. Mahallemizde hafif aklı kırık, kıvrıkcık sarı saçları olan ve her gün taktığı farklı rengarenk takıları ile dikkatleri üzerine çeken Bezzaz adında biri vardı. Bezzaz aynı zamanda karşı komşumuzdu. Mahalleli onu “deli Bezzaz” diye çağırırdı. Deli Bezzaz'ın apartmanımızın hemen altında bulunan dükkanlardan birinde işletmesi vardı. İsmi de *Bezzaz'ın Aynası* koymuştu. Bu dükkân bir insanın görüp görebileceği en çılgın ve tuhaf mekanlardan biriydi. Her tarafından garipliklikler akar, dükkâna bir giren müşteri bir daha eskisi gibi çıkmazdı veya çıkamazdı. Peki ne var bu dükkânda diyeceksiniz? Bu dükkânda satılan her ürün birbiriyle tamamen alakasız, herkesin parasının geçmediği bir dükkandı. Paşa dedesinden kaldığını iddia ettiği kolçaklı saat ile evinden yapıp getirdiği tarçınlı keki aynı tezgâhta satılırken görebilirsiniz. Bezzaz burada adeta kendi ütöpik dünyasını kurmuş, kurallar tamamen onun dünyasına göre şekillenmişti.

Yıllar sonra anladım ki bu dükkanın içerisinde bulunanlar oraya gelenlerin iç dünyasına göre şekilleniyordu. Büyüklerin dünyasını anlamaya, onları kendi aynalarına bakmaya bir kez olsun cesaret etmelerini

istiyordu. Avizeci Nureddin Amca, elektrik kablosu almak için girdiği dükkana bitmeyen hırslarıyla yüzleşerek çıkmış, Lübnan'dan Mardin'e göçen Neda Abla yemek yaptıkça unutmaya çalıştığı aile travmalarını fark edince dükkanın camını çerçevesini indirmişti. O yüzden bu dükkâna girmek cesaret isterdi. Ne de olsa kendinizle yüzleşmek zorunda kalacaktınız. Öyle bir dünyaydı ki burası eksiklerini tamamlamaya girenler parçalanarak çıkacak, kendi aynanızı eline almanız mecbur kılınacaktı. Evet, aynaydı burası. Senin, benim ,hepimizin aynası. Buraya giren kendi zaaflarıyla yüzleşir, korkuları işte buradayım diye çığlık atar, hırsları boynuna dolanırdı. Bu yüzden mahalleli onu alaya alır, deli diyerek toplumun dışına itmenin yollarını arardı. Kaçtıkları, kurtulmaya çalıştıkları bir deli değil, kendi iç benlikleriydi oysa.

Bir gün Karaköy'deki okulumdan çıkıp Kamondo merdivenlerini aheste aheste çıkarken Bezzaz'ın dükkanının kapalı olduğunu gördüm. Ortada ne dükkân vardı ne de Bezzaz. Dükkân var olmaya devam ettikçe hırslarının, korkularının esiri olup yüzleşmenin ağır geldiği akıllılar Bezzaz'ı Mazhar Osman'a tıkmış, dükkâna da kilit vurdurmuşlardı. Böylece Bezzaz belasından kurtulduklarını düşünüyorlardı. Ama yanılıyorlardı, Bezzaz'ın aynası onlar nereye giderlerse gitsin aynaya bakma cesareti göstermedikleri sürece bir gölge gibi takip etmeye devam edecekti.

Bezzaz gözleriyle, elleriyle, sözleriyle kurduğu dünyasında ayna olup hayatın içinden akmıştı. Kendi olma cesaretini gösteremeyenler, kimlik inşa edememenin acısını bir deliden çıkarmışlardı. Bezzaz, kış mevsimini ne kadar sevdiğimi en iyi bilen insanlardandı. Dükkânda saatler süren sohbetlerimizden birinde ona soğuk havaların bir kokusunu olduğunu ve o kokuya aşık olduğumu burnumda

kil maskesiyle anlatışlarımı unutamam. O dükkânda, o aynada *Bezzaz* bu hayatta beni en iyi tanıyan insan haline gelmişti. Kışın yüzüme vuran soğuktan nasıl keyif aldığımı, en sevdiğim gül suyu markasının hangisi olduğunu, herhangi bir sanat sergisine gittiğimde nasıl çıldırdığımı, en güvenli uykularımı annemin yanıdayken geçirdiğimi, bir çocuğun gülümsemesinin bana verdiği hayatı ve buna dair nice iç dünyanın derinliklerini... En iyi o bilirdi. Gitmeden onu son kez görememiş, saçlarına toka diye taktığı mandalları burnuna götürememiş, nefessiz kalışlarına gülmediğim için ona bir mektup yazmanın doğru olacağını düşündüm. İstese de bu mektubu yazmama dur diyemez artık.

Ellerini bana geri ver Bezzaz...

Doktorlar senin delirmeni beyninde bazı dengelerin bozulmasına bağlıyorlar. Meğer yalnız kalmışsın bu dünya hayatında. Ama senin bana gelip delirmen yalnız kalmak demek değil ki kulaklarımda. Onlar delirmenin gerçek sen ile tanışmak olduğunu bilmiyorlar. Sen delirerek daha efsunlu, daha tutkulu, tüm akılları aşan bir akla ulaştın. Timarhaneler, dışarıdakiler kendini akıllı zannetsinler diye kurulmuş yerler. Sen, gerçek bilgelğe çoktan ulaştın. Birazcık cesur olsalar onlar da delirmeyi seçerlerdi. Bir keresinde bana kötü insan olmanın iyi insan olmaktan daha zor olduğunu söylemiştin. Çünkü onlar geceleri kafalarını yastığa koyduğunda deliksiz uyuyamayacağını bilen insanlardır demiştin. Şimdi daha iyi anlıyorum seni, meğer herkes günahlarını bilirmiş, herkes...

Evet, Bezzaz... Seni ne kadar çok sevdiğimi bilen annem bir gün bu dünyadan gitmeye hazırlandığını söyledi. Kabul etmedim. Leyla söyledi, kabul etmedim. Mahalleli arkandan eğlence düzenledi, yine kabul etmedim. Güzelliklere bakmaya çalışmanı, bakarak güzelleştirme çabanı, hayranlıkla izledim. Senin tam da gitmeye hazırlandığın

dünya için vazgeçilen, terk edilen gergin günahlar üzerine kurulu hayatlara değer katma çaban, paha biçilmez bir erdemdi. Sen gidiyorsun diye o istediğin “şeyler” olmamaya devam etmeyecek. Sen o aynayı yere bırakmıyorsun, onu kimse eline almasa bile yattığı yerden insanlığa yansımaları devam ettirecek. Üç günlük dünyadan giderken nasıl hatırlanmak isterdik, herhalde böyle hatırlanmak isterdik. Bu apartmanı ve seni bir şarkıyla hatırlayacak olsam tıpkı apartmanımızda çekilen Muhsin Bey filminde olduğu gibi “Müzeyyen Senar’ın Ağlamakla İnmekle Ömrüm Gelip Geçiyor” olurdu.

Sersem, Bezzaz.

Hoşçakal...

Taş Düşürme Merkezi

REYHAN ÖZSOY

Turşucu Kazım Efendi mahallesi; iki bayır arası, bir çıkmaz sokaktan müteşekkil değildi sadece. Dilli dilsiz mevcudatın, zıp zıp zıpladığı, hop hop oynadığı kayıp Nuh adasıydı. Merkezdeki konak ise bu adanın yerlisi... Bilmem hangi padişahın bilmem hangi sadrazamının torunuydu, silsilenin son halkasını tanımak yeterli. Burada arkadaşlık hukuku da komşuluk ilişkisi de daima bir olaya bağlıydı. Mahallede doğum olur, bohçalar toplanır; ölüm olur, çadırlar kurulurdu. İşte, böyle zamanlarda mahalle sakinleri birbirlerine, gözlerinin kıyısından bakıverir de kimin kiminle arkadaşlık yaptığı ortaya çıkardı. Yoksa; kimse, kimseyi tanımaz, herkes kendi halinde geçinir gider. Öyle zamanlar olurdu ki; kimse kimseyle karşılaşmak istemediğinden evden çıkarken kapı dürbününden

karşı komşusuna bakar, eğer karşıdan çıkan yoksa evden çıkılırdı. Binaenaleyh, Ekmek Teknesi'ndeki gibi bir mahalleymiş gibi aldanılmaya... Hele, aşağı mahalleye fabrika kurulmadan önce ne ağaçlar yetiştirdi buralarda; ceviz, erik, elma... Şimdi tek bir ağaç kaldı mahalleye sığmayan. Dallarını üç evin penceresini de örten karadut ağacı, pek bereketli değildi bu mahalleye. Dini bütünlere bakılırsa cinler oturmuş ağacın dallarına, o yüzden bereketsizmiş bu kadar. Gulyabani de görülmüş mü bari? Gazinocu Sano, eczacı Şebnem az beklemedi bu ağacın hasadını. Şarabı, şurubuydu derken kalır mıydı mahallenin çocuklarına. Zaten çocuklarda tenezzül etmezdi karaduta, tek bir ağaç, onca çocuğu alır mıydı dallarına? Deli Dumrul gibi dururdu mahallede. Ne çocuklara geçit

verirdi ne de bayram sabahları konağa gelen makam araçlarına. Gelen milletvekilleri ve parti başkanları araçlarını öte mahalleye bıraktırır, konağa kadar kâh halkı selamlamıyor gibi kâh esnaftan alışveriş ediyormuş gibi yürürlerdi. Konağın sahibi artık mahçup olmaya başlamıştı bu durumdan, diğer iki evdeki kiracılar ise çoktan söylenmeye başlamıştı; ağacın yapraklarından börtü böcek eve hücum ediyor, gecenin rüzgarıyla dalların cama tıktırısı uyutmuyor diye. Ağacın kökten kesilmesi kaç defa düşünüldüyse de gazinonun ve eczanenin hatırına göz ardı edildi. Gazinocu neyse de aslında Şebnem'in âhı tutarda bir hastalık vurur mahalleye, maazallah onun bu duttan yaptığı şuruba muhtaç kalırız korkusuna ses çıkarmıyorlardı. Bu korku olmasa hem devlet erkanının geçişini kolaylaştırmak hem de yuvalanmış cinlerin şerrinden korunmak için çoktan derdest edilmiş olurdu.

Partilerin bayramlaşma programları bir ay öncesinden belli olurdu bu memleketin siyasetinde. Gidilecek yerlere haber salındıktan sonra, bir ay boyunca sadece evde hazırlıklar yapılmaz, mahallelere de sirayet ederdi bu telaş. Çocuklar harçlık ve hediyelerin hayalini kurarken ev alacak olanlar kredi için siyasetçiler arasından gözüne kestirdiğine kefillik teklif eder; esnaf, turistlerin ilgisini bu mahalleye çekmek için reklam isterdi. Kulaklara akıtılan habere göre bu bayram iç işleri bakanı konağı ziyarete gelecekti. İşin rengi, belediyenin bu haberi almasıyla değişti. Aslına bakılırsa çocuklar için değişen pek bir şey yoktu, gelen siyasetçinin çoğalmasa onların harçlık ve dağıtılacak hediye sayısını artıracığından hayalleri daha da süsleniyordu fakat yetişkinler için belediye başkanının gelmesi bakana ulaşmayı zorlaştıracaktı. Sokaklar yıkanıyor, eskimiş çitler ve kaldırımlar onarılıyordu. Konak sahibi ile belediyenin iş

birliği en sonunda makam araçlarının geçiş güzergahına vardı, yazılan dilekçe ile karadutun kesimi böylece kesinleşti. Eczacı Şebnem'in gönlünü almak, çok da zor olmamıştı; verilen özel izin ile belediyenin botanik bahçesindeki dut ağacının hasadı, Turşucu Kazım Efendi Eczane'sine devredildi.

Bayrama bir hafta kala kesilecek ağaç için hazırlıklar tamamlandı. Ağacın devrileceği yön hesaplandı ve vincin duracağı yer tespit edildi. Sabah başlanacak olan kesim için tek yapılacak şey, karadutun civarındaki evlerin tedbir amacıyla boşaltılmasıydı. Fakat, sabahın derin sessizliğini bozacak makineler geldiğinde umulmadık bir sorunla karşılaşıldı, mahalleye taşınalı bir yıl bile olmayan fotoğrafçı Rasim Bey sırtını ağacın gövdesine dayamış, ayaklarını uzatmış öylece oturuyordu. Zaman zaman dükkânı açık bırakır gelirdi bu ağacın altına da hiç yere oturduğu görülmemişti. Toprağın ve kaldırımın buluştuğu yer çok dardı. Ayaklarını topraklı kısma sıkıştırır, kafasını dikerdi yapraklara. Uzaktan bakınca tırmanacakmış gibi bir izlenim verirdi ama hiç ağaca çıktığı görülmemişti. Kesim için toplanan ekibin ricası; zamanın ilerlemesiyle emre, sonra da tehdide dönüşmüştü. Zabıta, polis, belediye işçileri onunla bekliyordu. Birkaç kişi kolundan tutup kaldırmayı denese de yemin billah edip kendisini kaldıranların çocuklarıyla imtihan edilmeleri için beddua ediyordu. Cinli dut diyorlar, tedbirli olmak gerek! Ya tutarsa? Vakit öğleyi çoktan geçmişti, sorunu çözemeyen zabıta müdürü çözümü, belediye başkanına bildirmekte buldu. Başkan, iki özel adamıyla mahalleye geldiğinde öncelikle halkın gözünde zalim bir başkan imajı çizmek için Fotoğrafçı Rasim Bey'le konuştu. Başkanın görevlilerden farklı olarak "neden burada oturduğunu" soruşu Rasim Bey'in hoşuna gitti. İnsanlar konuşa konuşa... İlk

önce belediye başkanından çevresine bakmasını ve buradan başka bir yerde yaprak görüp görmediğini sordu. Fotoğrafçının niyetini anlayan başkan kendisini savunmaya almıştı bile. Yaptırdığı parkları ve bahçeleri hatırlattı. Cevaben, fotoğrafçının dudağını sağa doğru alayla büküşünü görmemeye çalıştı. Rasim Bey, başkanın savunmasını; ya belden aşağısına felç inmiş Serap Abla ne yapacak dercesine, karşı dairenin penceresine gözlerini mühürleyerek kesti. Bu suskunluğu fırsat bilen belediye başkanı getirdiği özel adamlarını yanına çağırdı. Adamlar, fotoğrafçıyı çırpınıslara rağmen kucaklayıp ambulans benzeri bir araca yerleştirdiler. Mahalleli bu duruma ses çıkarmamıştı çünkü hem ağacın kesilmesini istiyorlar hem de cinlere karışmış zannettikleri Rasim Bey'i, aralarına düzelmiş olarak dönmelerini istiyorlardı. Bu yüzden taş düşürme merkezine götürülmesi; onun için mahallenin kendisine yapmış olduğu bir iyilik, bir yardımdı.

Yol boyunca kafasının içinde taş olmadığını ısrarla haykırmasına rağmen deli olmadığını ve cinlere karışmadığını inandıramadı. Merkeze vardığında ilk gördüğü siyah önlüklü adam, kendisini hazır bekliyordu. Hastayı sandalyeye oturtular. Son bir umutla siyah önlüklü adama olayı anlatmaya, haklılığını ispatlamaya çalıştı. Adam, bunları bir sanrı olarak dinledi ve işlemleri başlatacak olan o sihirli hareketi yaptı.

Bayıldığıının ve ayıldığıının farkında değildi Fotoğrafçı Rasim Bey. Elini, kafasına götürdüğünde sargının altındaki deliği seçebiliyordu. Delik açılmış, delilik taşı aranmıştı. Tam bir hafta, her gün, o delikten tekrar arandı delilik taşı; fakat siyah önlüklü adamın şaşkınlığına ve ısrarına rağmen bulunamadı. Merkezdeki görevlilerin de bayram tatiline çıkması için izin verilmişti zaten. Bu durumu daha fazla devam

ettiremeyen siyah önlüklü adamda salmıştı Rasim Bey'i. Turşucu Kazım Efendi Mahallesi'ne dönüşü sessiz de olsa komşularının Arife sabahları mezar ziyaretlerine gidecekleri ân; göz göze, yüz yüze geldi onlarla. Herkes yarı korku yarı heyecanla bakıyordu fotoğrafçıya. Doğrudan dükkanına yöneldi, cebinden düşüp düşmediğine emin olamadığı anahtarları aramaya başladı. Kapının önünde aramaktan vazgeçti. Pencerenin sövesine sakladığı anahtarı çıkardı. İçeride, banyo odasındaki fotoğraf makinesini alıp herkesin bakışlarıyla, eski Karadut ağacının bulunduğu şimdi ise kaldırım taşlarıyla düzlüğe kavuşturulan noktaya geldi. Taşlardan birini sökmeye çalıştı. Bir yandan çevresine bakınıp taşları birbirinden ayırmak için demir çubuk aranıyordu. Çok uzun sürmedi taşları yerinden oynatması. Yeni serilmiş olan taşlar daha yerine bile oturmamıştı. Ayağının ucuna koyduğu fotoğraf makinesini, kuma bulan an eliyle aldı. Ölü bir bülbül, mezarına koyarcasına gömdü makineyi. Üzerine de söktüğü taşları eskisi gibi yerleştirdi.

Oyunun Kuralları Gereği

SEFA FIRAT

Ona alıştım. Onun bana alışıp alışmamasını dert ediyorlar ama mühim olan bu değil. Ben ona alıştım. Karşımda güvensiz duruşuna, beni daha iyi anlamak için ya da tatlı olduğunu anlamam için çenesini avuç içleriyle kapatıyor olmasına, kalabalık bir caddede yanımda yürürken geride kaldığımda tam dönmeden gözünün kenarıyla attığı bakışa, sırf benimle buluşacak diye abarttığı makyajına, üşüdüğü zaman iliklemediği paltosunun iki yakasını yine iliklemeyip birbiri üzerine atmasına, baş parmaklarının küçüklüğüne ve yassılığına, aynı ortamda farklı yerlerde bulunurken onu izlediğimi düşünüp yaptığı kurlara, sözlerimi zihninde

süzüp süzüp gözlerini bayıp bayıp ‘ama sen de...’ deyişlerine, dişlerinin sıralı gidişlerine ve vedalaşırkenki hızlılığına alıştım.

Bunları kimseye safdillikle söyleyemem. Kime ne diyeceksin? Dediğin elinde uflanıyor. Sözlerin daha ağzından çıkarken irili ufaklı yalanlara dönüşüyor. Tamam öyle ama düşündüğün gibi de değil’ler çoğalıyor. İnsan dese çok şey diyecek ama diyemiyor. Bazen tüm bu çaresizlik içinde herkesin zihnine düşündüğümü gösterecek ufak sinema göstergeleri yerleştirmek gibi ucuz bir fikre kapılıyorum. Anlatmaya başladığımda herkesin o sahneyi izlediğini hayal ediyorum. Çözüm mü? Değil. Çünkü mimiklerden,

jestlerden, durup düşünenlerin durup düşünürken aslında ne medet umduklarından, gerçekten bir şey umup ummadıklarından, hayatı bu derece anlama boğmanın makul olup olmadığından anlayacaklar mı? Anlamayacaklar. Göstersen dahi görmeyecekler. İnsan tecrübesi kadar kusurludur. Edindiğinden başkasını aramaz. Aradığı da yarın kusura dönüşür anlamaz. Ne acı.

Çok bildiğimden değil bilmediğimden yazıyorum. Kendimi de anlamış değilim. Herkesle farklı konuşuyorum. Bir ortam yok. Semih abi beni iyi bilir mesela, sevecen ve zekiyimdir ona göre, Aslı Hanım için de öyleyimdir. Ama Zekai Bey sevmez beni, ona göre de zayıf ve çelimsizimdir, iş beceremez ve cahilimdir, Hülya abla için de öyleyimdir. Semih abiyle senli benliyim. Beni çok özgüvenli bulur, keşke sen gibi olsam Murat, der, öyle deyince daha da açılır yücelirim, hep aradığım cesareti eme eme bitiririm. Seninle buluşmalarımıza o cesareten bir şey kalmaz. Kalanı da yolda eritirim. Heyecanımı sana olan ilgime ve aşkıma yoracağını bilirim, oyunu kurallarına göre oynar, yine de yenilirim.

Aslı Hanım kibardır. Sürekli bamyacı, kereviz, ahududu, böğürtlen, çilek, nar ve bilmediğim ne çeşit meyve-sebze varsa onlardan bahsedip uzun uzun anlatır. Okuduğu yazıları, denediği tarifleri, yapamadığı yemekleri hiçbir detayı atlamadan, sıkılmadan, sıkıyor muyum diye düşünmeden, tüm mimiklerini kullanarak, özellikle pişirme ve doğrama sahnelerini kolları ve elleriyle canlandırır canlandırır anlatır. İştahımı artırır. Ne demişse ondan bir tabak, -sen de yersin değil mi-, iki tabak almak isterim. İyice kısıp olan gözlerini açıp kapatırken zorlanır ama yemeklerin lezzetini anlatırken bundan gocunmaz. Gözünü açıp kapatır. Defalarca. Her biri, her şeyiyle birlikte en az dört saniye sürer.

Sayarım. Sayarken gözlerimi kısarım. Aslı Hanım yemeğinin lezzetini düşündüğümü sanır. Oysa ben göz kapaklarının buruşukluğunun göz altlarına değip değmediğine, ne zamandan beri o buruşukluklarının olduğuna, geçen sene gelmeyen kızı ve torunlarının bu sene gelip gelmeyeceğine, iki yıl evvel eşinin ölümünün devriyesinde dağıtılan helvanın bu sene yine yapılıp yapılmayacağına, ne kadar da yaşlandığımıza, hayatın acımasızca geçtiğine, daha dün balkondan beni seyreden annemi az sonra çalınarak atacağım golle nasıl gururlandıracağımı düşlerken şimdi onun yanına kazdırdığım mezarın genişliğini ayarladığıma, hayatın çok nankör olduğuna ve göz kapaklarının durulduğu anda Aslı Hanım'a odaklanıp anı yakalıyorum. 'Ellerine sağlık, eminim hepsi çok güzeldir.'

Gayet iyi başlamış ve bize kalacak, hafızamıza kalacak, her şeyin silindiği ve unutulduğu gün sadece ikimizde duracak güzel şeylerden bahsederken birden neden pusulayı kendime çektim bilmiyorum. Ama hatırlamak biraz böyle bir şey ya hani. Seninle olan anılarımızı destekçe iş bilmezliğimi – Zekai Bey'i haklı çıkaracağım neredeyse-, cahilliğimi -kendimden yana hiç merhame-tim yok- hoyratlığımı görüyorum. Kendime acıyorum. Hiç mi iyi bir şeye rastlanmaz diye kendime dönüyorum. Var ama, derinde de olsa buluyorum. Şimdi bulsan ne işine yarayacak derdin, arayıp da bulamadığım yün çoraplarım için, giy birini git işte. Oysa bu öyle bir şey değil, bulamayınca kendimi, sana bile gelemiyorum.

İnan, sana ne anlatılır hiç bilmiyorum, annen ve baban sen doğduğunda hatta sen daha annenin karnında dönüp duruyorken sana ne anlattılar merak ediyorum. Senin, onların konuşmalarını duyduğunu öğrenmeden önceki kavgaları sayılmaz, annenin hangi endişede seni tuttuğu sayılmaz, otobüste

dalgın bakışların altındayken annene yer vermek için bir bir ayağa kalkanların inceden incede söylendikleri şeyler de sayılmaz; onlar doktordan ya da artık doktordan bile değil, instagramdan senin onların konuşmalarını duyduğunu öğrendikten sonra ne anlattılar sana? O önemli. Ondan sonra hiç kavga ettiler mi mesela, annen endişelendiğinde eli sana gitti mi ya da? Otobüslere gelince... İnsanlar birden çoğaldı Ceyda, onları bu konuda suçlayamayız, son zamanda daha bir farklılaştılar, artık hepsi akıllarını hiç kaybetmemek için yaşıyor. O yüzden yine söylenmişlerdir. Bakmayalım şimdi ona. Elimizde ne var? Sana anlatılanlar, senin duydukların? Hatırlıyor muyuz peki ne duydun, ne dendi sana? Sana ne anlatılır gerçekten hiç bilmiyorum Ceyda. Bana çok şey anlattılar pekala, ama hiçbirini aklımda kalmadı. Muhtemelen sana anlatılanları da sen bir bir hatırlamıyorsundur. O zaman sana, olup bitenleri anlatmanın ne anlamı var? Eninde sonunda bunları da unutmayacak mısın?..

Hiçbir şeyden anladığım yok. Azıcık halden anlasam bari. Olmuyor, başaramıyorum. Seninle konuşurken kendi kendimle konuşurkenki rahatlığımı arıyorum. Ben kendime anlatsam yine de dinler misin beni?

Aklım hala orada. Gideceğim. Yün çoraplarımı bulamasam bile kendimi bulmalıyım. Lazımım. Daha sana bakacağım...

Zekai Bey'den bahsetmeliyim şimdi. İçimde ah oldu, Zekai Bey'e kendimi tam olarak tanıtamadım. Görev bilincim yüksektir, sen de biliyorsun. Bana ne denilse onu en iyi şekilde yapmak isterim. Oluşacak kusurları kendime dert ederim. Mümkünse geceleri bile çalışırım. Yeter ki o iş olsun da bir şekilde olsun, ama sakın ben engel olmayayım. Benim yüzümden bir aksaklık yaşanmasın. Aksi gibi, öyle olmadı. Zekai Bey'in sorularına karşılık veremedim. Hepsini biliyordum üstelik,

aklımdaydılar. Dile dökemedim. Anlatamadım. İçimde karışık bir halde duruyordu bildiklerim. Onları düzenleyip söyleyemedim. Oysa bilmiyor muydum, tabi biliyordum. Rezil oldum. Aslında biliyordum da şimdi siz sorunca birden anlatamadım düzgünce, de diyemedim. Zaten tam da böyle olmuştu ve Zekai Bey'in bunu benim söyleyip söylemememden değil o an ki davranışlarımdan anlaması gerekiyordu. Biliyorum aptalcaydı, bütün bu kuruntularımın hepsi çok aptalcaydı... Görünüyor. Ayan beyan ortada hatta. Yalnız Zekai Bey'e değil, ondan sonra kime böyle olduysam sonradan değişemedim. Beni bir şey sanmadılar, bazıları bende bu hali hızlıca kavrayıp bana acıdı, bilmediklerimi kendilerine sorup cevapladılar, (şu durumda ne yapıyoruz, bunu yapıyoruz), bazıları da bu avanaklığın affı yokmuşçasına üzerime yüklendi, karşılaştıkça yüzleri ekşidi, konuşmadılar benimle. Hani seninle muhatap olmaya gerek bile yok, der gibi. Akıllarını koruyan insanlardı işte bunların hepsi. Ben bunların hiçbirini sevemedim Ceyda. Gerektiğinde çok ciddi gerektiğinde çok duygusallardı, ama çok da korkaklardı, o "gerektiğinde"yi tam vaktine getirmenin sıkıntısındalardı. Semih abi öyle değil, Aslı Hanım da. Onların yanında çok iyiyim. Zihinleri benimki gibi işliyor. Düşünceleri değişip duruyor. Hiçbirini içlerinde tutmuyorlar. Düşündüklerini söylemeden edemiyorlar. Biri eski adli tıp doktoru, diğeri ziraat teknikeri. Bende ne buldular bilmiyorum ama muhabbetimizin tadı başka. Onlarsız çok boş hissediyorum kendimi. Keşke bir gün öleceklerini hiç bilmesem, keşke ben de bir gün öleceğimi bilmesem, hatta keşke sen bile öleceğini bilmesen. Ne iyi olurdu. Çünkü bana yük şimdi. Bir gün ölecekler, öleceğim, ölecek-sin. Söylesene, ölünce bizi kim hatırlayacak?..

Odamda bir masa saati var. Pilleri

bildiğin pillerden değil. Küçük yuvarlak bir şey, kron gibi. Ne zamandır çalışmıyor, pilinin değişmesi lazım. Buralarda çok saatçi var, kurduğum düzeni bozarlar diye hiçbirine gidemiyorum. Saçma bir kuruntunun peşinden gidiyorum. Akıl karı değil ama zihnim başkasına çalışmıyor. Olanla yetinelim... Zaman burada böyle durmuşken gelecek nesilleri kabul edelim, el ele verelim, onlara bizi gösterelim, klasik anlatılara murat ile ceyda olarak girelim. İsmimize orta sınıf filmler çekmek isteyen yönetmenlerin akı karışsın, zor duruma düşsünler, bizi bizden başkası oynayamasın, bizi bizden başkası yazamasın. Bir dosya açalım. Büyük puntolarla yazalım. Biz burada sabitiz zaman, sen durma getir gelecek olanları.

Tüm bunları duymana gerek var mıydı? Yoksa sana da editörüm gibi hazırlanmalı mıydım? Nereelerin üstünü çizerdin, neleri reddederdin? Mahcup olduğumu gördükten sonra bana katlandığın hissini duymamam için bir müddet acı dolu sırtır, sonra da sarılmak ister miydin? Sormuyorum, sormak akıllı adam işi, düşünüyorum. Başkaca sorularıma verdiğin cevaplar geliyor aklıma benzer tınıda bu düşüncelerimin arasına giriyor ve bunlar bir soruymuş gibi cevaplıyor. Aklımı yitiriyorum. Hala konuşuyoruz, ben dediklerimin hepsinde sahiyim, sense hiç demeyeceğin şeyler diyorsun...

Sait Faik yazdığı bir öyküde sevgilisine etraftan, hayattan, o an ki avareliğinden, fabrikadan, mühendisten bahsediyor ve sonra sevgilisinden güzelce özür diliyor tüm bu lüzumsuz malumatlar için. O özür sana her şeyi unutturuyor, sanki söylenenlerin hepsi söylenmeli sonunda da özür dilenmeli gibi geliyor. Bunu çok iyi başarıyor. Şimdi ben... Murat... Mezarı çoktan kazılmış Murat... Hayatı bir kere zora sokmuş Murat... Sana yaşadığı her şeyi anlatmak isteyen Murat...

Her şeyin sonunda senden özür dileyip tüm bu yaşananların anlamlı ve aslında başka türlüünün de mümkün olmadığını göstermek isteyen Murat... Senin de ona alışmanı, karşıdayken takındığı gereksiz cesareti hoş görmeni, elin çenendeyken unuttuğu cümlelerin affını, kalabalık caddeler üzerindeki dükkanlardan başka dükkan bilmeyen, öğrenmek istemeyen o haylaz yanını kabul etmeni, fazlaca üşüdüğünden rüzgarlı havalarda istediğin kadar yürüyemediğiniz caddelerin her taşına bıraktığın hayalini başka yerde telafi edeceğine inanmanı, belirsiz aralıklarla Sait Faik okumanı ve hiç gelmemene rağmen bu sefer sonsuza dek kalmanı istiyor.

Onlara Senden Bahsedeceğim

ZEYNEB RABİA AKTÜRE

Sanki dünyanın tüm yükünü sırtında taşıyormuş gibi duran kamburunu üzerinde oturduğu dağınık yatağında ağır ağır dikleştirdi, sonra kafasını pencereye doğru çevirdi. Bembeyaz odasında başkasına ya da kendisine zarar vermemesi için ayna olmadığından, öğlen 2-3 sularında penceresinin camındaki yansımasına bakar, ne halde olduğunu bir görmek isterdi. Yine öyle yaptı. 30'larında, hafif kırılmış saçlarının ve zihinsel yorgunluğundan olduğunu sandığı çökmüş göz altlarıyla kendisi, Berat, yine de yakışıklıydı. Ağzı iyi laf yapardı, göz kırpınca da ayrı bir havası olurdu. Bir de kendisini atmasın diye kilitlenen şu pencere tam açılsaydı, ondan iyisi olmazdı! Ne alaka diye düşünenler olabilir... Ama o pencere her şeydi! Siz hiç Berat'ın odasını her gece kontrol etmeye gelen güzeller güzeli Banu hemşireyi görmüş müydünüz? Berat onu ne zaman bir parfüm kokusuyla karşılamak istese (allem etmiş, kallem etmiş, parfümü odasına alabilmişti, tabii, içmemek ya da kulak deliğine sokmamak şartıyla), herhalde heyecandan olacak, Banu hemşire gelmeden tualeti gelir, odayı nahoş bir koku sarardı. Bir keresinde utancından koku için özür dilemiş, Banu herhalde deli olduğuna inandığından (zaten inanmama ihtimali var mı?), bundan daha kötülerini yaptım, diye karşılık vermişti. Berat o gün yeni bir aşka yelken açmış, deli haliyle Banu hemşireyi etkilemek için şekilden şekle girmeye başlamıştı. Neyse ki bu, bir deli için

çok da şaşılası bir durum değildi. Bazen onu saçma sapan hareketlerle güldürür, bazen çiçek toplayıp ona verir, bazen deli olmadığı çok da anlaşılmayacak bir şekilde asılırdı. Ara sıra bu yüzden kötü hissettiği olurdu, hatta bir dönem yapmamaya bile karar vermişti, ancak sonradan iyice arsızlaşmış olacak ki iş yanaktan makas almalara kadar gitmiş, böylece hayat onun için daha çekilebilir bir hale gelmişti. Neyse ki, Banu hemşirenin bundan bir şikayeti yoktu. Hatta ara ara, onun da bundan memnun olduğuna dair bir şeyler bile sezerdi.

Günlerden yine böyle bir gündü. Hastaların olduğu koridorun sonundaki kapı, birinin otomatiğe basmasıyla 'cıızz' sesi çıkararak açıldı. Ziyaretçi saati başlamıştı. Berat, her zaman yaptığı gibi ayağa kalktı ve kendi kapı penceresinden, sağ çaprazındaki odanın kapı penceresine baktı. Birbirlerini gördüklerinde dil çıkarttığı arkadaşı, ama deli kimliğinde düşmanı olan Mümtaz, henüz pencereye gelmemişti. Bu yüzden dışarı çıkardığı dilini içeri soktu. Beklemeye başladı. Ziyaretçi saatleri ve Banu hemşirenin geceleri onu kontrol ettiği saatler günün en sevdiği saatleriydi. İlkinde hangi deli dostlarının sadık sevenlerinin olduğunu görür, onlar adına sevinir (onların dostlarını delirttiği ihtimaline inanmak istemezdi), hemşirelerin kendilerini anlamıyor diye aralarında rahatça ne konuştuklarını dinlerdi. Tüm bunlar ona, o niyetle buraya girmediği ama gözüne

sonradan iyi bir fikir olarak gözüktüğü senaryo yazma fikri için ilham veriyordu. İkinci ise onun için çok daha özel ve zorluydu. Her gece Banu hemşireyi görmek, ona biraz yaşamaya dayanma gücü veriyor, ancak o gittikten sonra kendisiyle hesaplaşmasına da neden oluyor ve Berat, iki kimlikle yaşamının buraya girmek için çabaladığı zamanlarda düşündüğünden çok daha zor olduğunu idrak ediyordu. Tabii bu işin erkekse bir boyutu da vardı. Unuttuğu erkekliğini hatırlaması onu memnun etse de bu işin kötü yerlere varmasından korkuyor, gerçekten aşık olduğu kadına ihanet etmiş gibi hissediyordu. Öyle ki, artık zihnine yazdığı şiirlerin ithafı o olmaktan çıkmış, yavaşça Banu hemşireye kaymaya başlamıştı.

Berat, Banu hemşirenin geleceğini umarak arkasını döndü, kafasını pencereye çevirdi, yansımasına baktı, elini saçlarının arasına daldırdı ve birkaç hareketle saçlarını daha güzel olduğuna kanaat getirdiği bir şekle soktu. Tam bu esnada koridordan Banu hemşirenin ve yakın arkadaşı olduğunu sandığı, kısa boylu, tiz sesli Esra hemşirenin sesini duyduğunda kalbi hızla atmaya başlamıştı. Bu hallerinin onu delilik kimliğinden ayırmaması gerektiğini kendine hatırlatarak kafasını tekrar kapı penceresine çevirdi. Banu'ya seslenmeden önce koridorda yankılanan seslerini dinlemeye başladı.

"Bir erkeğin bir kadını elde etmesi için ona kraliçeler gibi davranması lazım. Bazıları köpeği olması lazım diyor," dedi Esra hemşire sanki bir araştırma konusundan söz ediyormuş gibi.

"Kraliçeler gibi mi... Şahsen ben, bana prensesler gibi davranılmasını istedim." Gençken bazı kızlar görürdüm, onlar hiçbir şey yapmadan, tüm yollar onlar için öylece açılır, tüm engeller ortadan kalkardı. Bir prensese yakışır şekilde. Hep bunun

kadınlar için aşağılayıcı bir durum olduğunu düşünürdüm. Sanırım bu yüzden hâlâ bekârim." Esra hemşire güldü, önlüğünden bir not defteri ve bir kalem çıkardı. Bu esnada Banu hemşirenin bir dudağının kenarı biraz alayla, biraz acıyla yukarı kıvrılmıştı.

"Ee, yani sen hangi taraftasın?" "Ne tarafı?" "Kraliçe mi olmak istiyorsun, prenses mi, ya da bir köpek sahibi mi?" "Allah aşkına, bu sence de biraz aşağılayıcı değil mi? Yani onlar da insan ve-"

"Banu nolarsun yine başlama, toplumsal cinsiyet eşitliği panelinde falan değiliz, tamam mı? Kimse seni yargılamayacak. Dalgasına basit bir araştırma yapıyorum işte. Hangisi?"

"..."

"Çekimser olarak işaretliyorum."

"Tamam tamam! Şey... Iı... Köpek sahibi." Esra hemşire güldü, Mümtaz'ın kapısının önüne geldiğinde durdu. Banu da onunla birlikte, sırtı Berat'ın odasına dönük bir şekilde aynı şeyi yaptığında Berat, iki kimliğinde de aşkını belli edecek şeyi bulmuştu bile... Deli kimliğini de ancak böyle koruyabilirdi, aklına geleni hiç düşünmeden yaparak!

"Hav! Hav! Hav hav. Hav!"

Esra ve Banu başlarını şaşkınlıkla Berat'a çevirdiklerinde Berat bir an utandı, sonra daha şiddetli şekilde havlamaya başladı. Deli taklidi yapabilmenin ilk şartı, utanmamaktı.

"Sen seninkini çoktan bulmuşsun bile."

Esra hemşire gülüp Mümtaz'ın odasına girdiğinde Banu hâlâ Berat'a bakmaktaydı. Kapısının önüne geldi ve anahtarıyla kapıyı açtı.

"Çok garip birisin Berat." "Hav, hav! Ben bir köpeğim, hav! Bidon beni bulamaz! Hav!" "Bidon mu?" "Con Bidon beni bulamaz, hav"

Berat, Banu'nun koluna girişine

bakarken onu kimin ziyaret edebileceğini düşünüyordu. Birlikte odadan çıktıklarında Esra ve Mümtaz'ın da kol kola, çıkışa doğru ilerlediklerini gördü.

"Banuuuu pembe yapıyooorrr!" "Şşt, ne diyorsun sen?" "Mümtaz dedi. Mümtaz Banu pembe yapıyor dedi. Kızma bana. Kızma. Kızmayacaksın değil mi?" Yalan söylüyordu. "Kızdın... Bana kızdın. Geberteceğim seni!" Berat, Mümtaz'a tekme atmaya çalıştığında Banu Berat'ı hızla geriye çekti, sesini yükseltti. "Yaramazlık yaparsan ziyaretçinin görüşemezsin, tamam mı?"

"Viiiii-ziiii-tıııı." dedi. "Vizitır!" Hep birlikte hastanenin bahçesine çıkan büyük kapıdan geçtiler.

"Bana kızdın mı?" Berat hastanenin girişinde, merdivenlerin başında yere çöküp ağlama numarası yapmaya başladığında Banu "Kızmadım," dedi. "Kızmadım tamam mı? Hadi kalk, kim gelmiş görelim." "Kızmadıysan söyle, hangi renk yapıyorsun?"

Banu bir hasbinallah çekti, sonra cevap verdi: Pembe, dedi. "Ama bazen koyu pembe." Berat gülmesini tutmaya çalışırken "Ben de beyaz." dedi. "Ama bazen koyu beyaz." Sırımasını gizlemeye çalışırken devam etti: "Pembeyle beyaz çok yakışlırlar biliyor musun? Hem ikimizin de ismi Be." "Sen de biliyor musun Berat, keşke hasta olmasaydın. Her şey daha farklı olurdu."

Berat ayağa kalkarken bir an sendeledi. *Öyle olurdu değil mi...* dedi kendi kendine. *Başka bir dünyada battaniyeyi üzerimize çeker, birlikte Guguk Kuşu'nu izlerdik.* Sessizleşti. Banu'nun onu usulca bahçeye götürmesine izin verdi.

"Buraya nasıl girdin?" "Sence asıl soru nasıl girdiğim mi, neden girdiğim mi?" "İkisi de." "Zor olmadı, zaten okumuş biriysen insanlar delirmeni daha normal karşılıyorlar." "Herkesi

buna nasıl inandırdın? Hiçbir doktor da mı numara yaptığını anlamadı?" "Yeterince inanırsan herkesi kandırabilirsin." "Berat, neden buraya girdin?" "Ne demiş X... "Bir insanın düşünmeye ihtiyacı varsa, gidebileceği en iyi yer, bana sorulursa, üniversite-eden sonra hapishanedir." Bana sorulursa da akıl hastanesidir, bu yüzden buradayım." "X mi? Elon Musk'ın oğlu X mi?" "Heee.... Elon Musk'ın oğlu X." "... "Ah... Senden daha iyi yerlere gelebilirdim..." "Görmeyeli baya mütevazileşmişsin" "-Sadece kendimin farkındalığı arttı, diyelim. Ayrıca, iki kişinin bildiği görünmez şeyleri dile getirmekten nefret ederim." "Biliyorsak neden dile getiriyorsun?" "Bildiğin halde böyle bir cevaba şaşırıyormuş gibi yapmanı görmekten nefret ettiğim için." "İnsanlara böyle davrandığın için buradasın, biliyorsun değil mi?" "Tavsiyeme uyman hoşuma gitti, ne var ki yanlış düşünüyorsun. Hemen yanıtlayayım, böyle düşündüğünü biliyordum." "Böyle düşünmediğini sormayacaktım." "Ama eve gidip konuşmamızı düşündüğünde merak edecektin. Merve sana ne konuştuğumuzu sorduğunda hâlâ benden daha geride olduğunu fark ettirmek istemezsin, değil mi?" "Senden daha geride değilim." "Öyle olduğunu biliyorsun." "Bunu deliller hastanesinde yatan biri mi söylüyor?" "Haklısın... Ne de olsa sen bir avukatsın değil mi?" "Evet, öyleyim." "Elinde olan tek şey de uyduruk bir diploma zaten." "Hayır, değil." "Ah, evet... Bir de Merve var değil mi?" "Evet, o da var." "Beni buraya Merve hakkında kendini bir yerlerde bana karşı sorumlu hissettiğin için geldiğini biliyorken böyle aptalca konuşma. Ya da bir kararını ver." "Ne kararı?" "Her şeyi sana açıklayacak mıyım ben? Merve zeki kızdır. Nasıl dayanıyor sana? Söyle, diyorum yani. Yaptığından pişman mısın, değil misin? Gerçi bunun bir önemi de yok." "Ben Merve'yi çok

seviyorum." "Ben de *seviyordum*." "Hayat çok garip." "Öyle. Merve bir yana, sana verilen fırsatlar bana verilseydi şimdiye milyoner olmuştum." "İş o fırsatları oluşturmakta." "Peh... Takım elbisenin içindeyken o fırsatları sen oluşturmuşsun gibi konuşman ne komik. Halktan olsam inanacağım." "Bak, ben buraya sana yardım etmek için gelmişken bana böyle davranmayı kes, tamam mı?" "Senden kim yardım istedi ki? Senden kim yardım istedi? Sen önce insanları çıldırtır, sonra kurtarmaya gelir, üstüne bir de melek mi kesilirsin? Ama haklısın... Sen bir avukatsın. Çok da şaşmamalı." "Seni tanırım. Beni görür görmez reddetmediyse mutlaka yardımına ihtiyacın vardır. Söyle bana, neye ihtiyacın var?" "Bana bak, ben hapishanede değil akıl hastanesindeyim tamam mı? Bunu kafana iyice sok." "Bir farkı var mı?" "Var. Hapishanede sana bir yumruk atsaydım 10 yıl yerdim. Buradaysa sadece ilaç yiyorum." "Berat, benimle böyle rahat konuşabildiğine göre bana az da olsa güveniyorsun." "Karşında dirseğimi yalamaya çalışmadığım için sana güveniyor falan değilim." "Peki ya, ya yanımda bir kayıt cihazı varsa?" "Ah... Sevgili *dostum*... Çok geriden geliyor-sun... Çok... Benim burada olmam en çok senin işine yararken, neden çıkmamı isteyesin. Çıkarsam Merve'nin seni bırakacağından adın kadar eminsin. Ne var ki, ben senin gibi adi bir adam değilim.... Çocuğunuz oldu mu?..." "Evet, bir tane." "Kız mı erkek mi?" "Erkek." "Hiç evladının benim evladım olabileceğini düşündün mü? Şşş... Sakin ol koca adam.... O anlamda demedim. Bir zamanlar cumaya giden imam hatipli çocuklar olduğumuzu ne çabuk unutmuşsun... Sadece oğlunun bana benzeyen bir hareketi, bir konuşması, seni çileden çıkartmaz mıydı? Oğlunun şunu deme ihtimalini düşündün mü hiç: "Baba, neden bu kadar geriden geliyorsun?" "Düşünüyorum. Ne diyeceğimi bilemiyorum." "Çok düşünme,

belki de sadece koşu yarışı yapıyorsunuzdur." "Beni oyuna getiriyorsun. Karşındakini büyüleyen bir ruh hastası-sın. Burada olmana şaşmamalı." "Oyuna getirmeyi *sen* daha iyi bilirsin. Ayrıca, ben kimseyi oyuna falan getirmiyorum. Asıl *dışarıdaki* herkes birbirini oyuna getiriyor. Ben de o yüzden buradayım, dürüst olduğum için. Oyuna getirdiğime inanıyorsan da şöyle düşün; sen bunu mahkemede yapıyorsun, bense akıl hastanesinde. Bu yüzden sen bir avukat, bense bir deliyim." "... "Buraya girerken kendinden sorumlu olduğuna dair bir kâğıt imzaladın mı?" "Evet, neden k-

Bir yumruk attı. "İşte bu yüzden. Görüşme bitmiştir..."

"Banu..." "Hıı..." "Ben hiç iyi hissetmiyorum..." "Birazdan hissedeceksin. Hadi, iç şu uyku ilacını. Uykun gelince her şeyi unutacaksın." "Banu... Ben deli değilim..." "Berat... Ne garip hastasın sen.... Teşhisli olduğunu bilmesem neredeyse inanacağım..." "Banu, ben gerçekten deli değilim..." "... "Banu..." "Berat, neler diyorsun sen?" "Banu... Ben deli değilim... Ama delirmek üzereyim..." "Berat, deli değilsen bile o kadar ilaca delirmiş-sindir. Ah... Neler diyorum ben... Beni de delirteceksin...." "Banu... Ben hiçbir ilacı içmedim...." "Berat... Nasıl... Nasıl içmedin Berat?..."

Berat elinden uyku ilacını aldı, yutmuş gibi yaptı, ağzını açtı. Banu şaşkınlıkla ağzının içine bakarken "Yuttun işte..." dedi, ardından Berat dilinin altından ilacı çıkardı. Banu şaşkınlıkla ona bakıyordu. Titremeye başladı. "Seni seviyorum Banu... Affet beni..." Berat hıçkırıkla ağlamaya başladığında Banu ne yapacağını bilemez halde, Berat'ın yanında iki eli aşağı düşmüş, öylece oturuyordu. "Berat..." dedi.

—Tüm bunları gerçek bir deliden başka kim yapabilir?

Tebeşir Tozlu Ölümle

DİLARA BARUT

Gazze'deki çocuklar ölüyorlar. Gözümüzün takıldığı başlıkların ekseriyetini oluşturuyor bu ifade. Öyle ki sayılarla süslenip üzerine çeşitli kelime oyunları da uygulanıyor bu başlığın altına. Bazı çocukların -şanslılarsa- isimleri bir gazete kâğıdında yahut bir internet haberinin altında geçiyor. Zulüm, kan, vahşet. Bu ifadelere alışığz değil mi? Yaşamaya peki? Bu ifadelerin asıllarını kavramaya yahut onları bir anlığına teneffüs etmeye hazır mıyız? Gazzeli çocuklar ölüyor, peki biz yaşıyor muyuz?

75 yıldır devam eden bir tarihsel olgudan bahsediyorum; savaş. Yaşanan olayları başından itibaren okumaya yeltendiğimizde bir savaş hak ya da hukukundan hele ki ahlakından söz etmek mümkün mü gelin birlikte Muhammed Durra'ya soralım. Bu savaşın başladığı ilk zamanlarda doğan bir çocuk, şuan dede veya nene olmuş durumda (mıdır acaba?). Şayet yaşarsa. Yaşamış mıdır bu vakte kadar? Peki, bu savaş, savaş mı gerçekten? Neyin savaşı tam olarak, sapan

taşları ile bombaların mı? Son olaylardan alınan verilere göre her 15 dakikada bir çocuk öldürülen İsrail topraklarında savaştan ziyade bir işgal söz konusu. Ne? İsrail toprakları mı? Kim söylüyor bunu? Peki, öyleyse komşumun evini o yokken sahiplenmeye gidiyorum. Geldiğinde evini üzerime zimmetlemiş olacağım ve hak talep edeceği mahkeme de benim güdümümde olacak. Harika. İşte siyonizmin tarihi ve masumane görünen çirkin tarafları. Çirkin yeterli mi? Asla değil. Gerisini tamamlamanızı rica edeceğim.

Yaşanan hadiselerle Gazzeli çocuk gözünden bakmaya devam edelim öyleyse. Anneniz yaralanıyor ve hastaneye götürüyorlar. Gerekli malzeme, anestezi ilaçlar yok fakat sizin umudunuz var. Annem belki ölmez diyorsunuz içinizden. Ama sizin anneniz zaten ölecek değil ki. Yunus'un da dediği gibi "ölürse tenler ölür, canlar ölesi değil." Sonra bir haber geliyor. Bilirsiniz kötü haber tez yayılır. Kara bulut gibi yayılır hemen. Bombalardan yayılan duman gibi. Hastane bombalanmış. Anneniz

şehit. Neyse ki şehit ne demek biliyorsunuz. Öyle çok biliyorsunuz ki dünyanın geri kalanına şehitliğin ne demek olduğunu öğretecek kadar sağlam kelimeleriniz var ve 10 yaşındaki halinizle ‘Allah anneme şehitliği nasip etti’ diyorsunuz. Dünyanın geri kalanından sizi anlamasını beklemeyin derim zira bunu anlayacak ahlaki ve imani boyutta kaç kişi kaldı sizin dininize mensup, emin değilim. Ne siz ne anneniz ölecek değilsiniz fakat bizler yaşadığımız her an peyderpey ölmekteyiz.

Sonra bir haber geliyor, pardon diyorlar yanlış bilgi verilmiş. Doğrusu ne? Hastanede patlama olmuş. Allah Allah. Bak sen şu işe. Ve bir terör örgütü. Evet evet hep aynı, bildiğimiz hikaye. Yaptığının arkasında durmaktan bile acizdirler ve o çocuğun gönlünün genişliğinde boğulacak kadardır canları.

Peki, neden boğulmuyorlar? Belki de biz çok besliyoruzdur onları. Onlar elektriği, suyu kesiyorlardır da belki biz onların ekme-klerine yağ ile bal sürüyoruzdur, kim bilir? Belki zincir marketlerinin birinden alışveriş yapmadan bir gün geçirmiyoruzdur, belki de onların kahvesinden içmeden ayrılamıyor, güne başlayamıyoruzdur? Belki onlar çocukların günlerini gece ederken bizim de zar zor yataktan kalkmak için –mecburen- onların kahvesini içmemiz gerekiyordur. Olabilir tabii. İnsanlık hali pardon kölelik mi demeliydim?

Kölelik deyince aklıma şey geldi, biz. Maddi kaynaklara olan bağımlılığımız bir yana zihni ve fikri hürriyet yoksunluğumuz gözlerimi yaşarttı doğrusu. Fosfor bombası yiyen çocukların gözlerindeki yaş yahut kanlar kadar olmasa da benim de gözlerim yaşarabiliyor. İşte bizde insaniyetimizi koruma savaşını bu cepheden veriyoruz. Bu kadarla.

Peki, bittiğinde, yazıdan bahsetmiyorum inanması güç olsa da(!) bu vahşet/soykırım/ insanlık suç ve ihlalleri/ insanlıktan nasibini almamış, hastane bombaladıktan

sonra dans edecek kadar aşağıların da aşağısı olan bu mahlûkların borularını öttürebilecekleri vakit bittiğinde – zira dünyada her şey sonlu yaratılmış ve oluştan bozuluşa doğru gitmektedir. Ve Allah zalimleri gözlerinin dehşetle belereceği güne erteler[14/42]-gün gelip devran döndüğünde, Mescid-i Aksa semalarında hür ve gür olarak ezan-ı Muhammediye yankı bulduğunda sen ve ben, biz nerede olacağız? Ve ödenmiş onca bedelin karşılığında bu nimeti hak etmiş olarak yeryüzündeki şerefli üç mescitten birine, yüreğimizin üstünde bir tül gibi duran Kudüs’ümüze alını açık, gönlü ferah, ruhu özgür girebilecek miyiz?

Aklın Velayeti

EDANUR KAYA

"Deliliğim, sonunda, bana bir ebedi hayat bilinci olarak geldi."

Delilik şaşısı, içindeki ikiliğin yankısını aynaya vurdu. Zihnini bulandıran canavarları yaratıp oyunlarla inancını alt etmeye çalışan yanını gösterdi ona. Esrarengiz bir dehşet, şifa arzusunu kamçılایnca üzerindeki soğuk uykunun kalıntısını silkeledi, attı. Aklın velayetini alabilmek için kendisine dava açtı.

Şimdi bir mahkeme odasında Hakkı'nı aramak için aklanmak istiyor benliğinden çünkü biliyor ki hasta etme suçu insanın değil, kara bulutlar inşa ederek içindeki saadeti bozguna uğratanın. Bu yüzden korunmaya muhtaç olan akla sahip çıkmak için ip cambazı gibi korkunun ateşine düşmemeye çalışarak sıhhatine doğru yürüdü. Kurtuluşa davet eden mübaşirin sesiyle irkildi:

-2023'e 36 esas dosyalı!

Davacı: İnsan. Davalı: Benlik.

Bu, hakikat perdesinin aralanıp gerçeğin hayalden sıyrılacağı ve duruşmanın savunmasız

kalan akla sahip çıkılmasıyla son bulacağı bir başlangıçtı. Benlik'in avukatı şeytandı. İrade yetisini kaybetmiş olan insanın vekili ise yoktu.

Hakim konuştu:

-Düşünceleri birbirine düşürüp aklı çatışma ortasında bırakmışsın.

Benlik'in avukatı savundu:

-Sayın Hakim, suç müvekkilime ait değildir. İnsan, yeterince akledemedi. Eğer iç ve dış tehditlere karşı iradesine sahip çıkabilseydi akıl, hasta düşmeyecekti. Kendisinin amacı ihmalkârlığını örtbas edip müvekkilimi müşkül duruma düşürmektir. Görülen odur ki karşı tarafın aklın yetisini sahiplenecek bir kuvveti yoktur. Bu durumda ona bakma yükümlülüğü gösteremez.

Dilekçede Benlik'in aklı kaçırma teşebbüsü olduğu iddia edilmişti. Hakim delilleri inceledi. Ardından insana sordu:

-Benlik gerçekten aklını tutsak etmeye kalkışıyorsa neden onu korumaya çalışmadın?

İstila edilmekten harap olmuş aklına dönüp

baktı. Onun yıpranmışlığında kendine bir pay çıkardı ve sonra bu belanın baş edilemeyecek bir raddeye doğru gittiğini fark edip acizliğine üzüldü. Son bulsun istiyordu artık bu belirsizlik. Bir ayıp gibi saklamaktan yorulmuştu noksanlığını. Biri çıkıp hükmü versin, aklını balçıktan çekip alsın ve en berrak sularda paklasın istiyordu. Kalbinin telkinleri melekelere ulaşsın diye bedeller ödemişti. Kargaşa çıkmazının tok sesli kavgalarından, huzurun yatıştırıcı sessizliğine varabilseydi ağlamayı yutkunmayacaktı şimdi. Birden herkesin gözlerini kendisine diktiği şu salonda “Tüm olanların sorumlusu benim. Benlik’i de ben ayırdım kendimden.” diye haykırmak, her bir taraftan üşüşen güçlükleri başından savmak istedi. Haklıyken haksız duruma düşmesi hakkında hiçbir fikri yoktu bu nedenle birilerinin onun yerine itiraz etmesi, olayı aydınlatacak bir kahramanlığı sergilemesi için bekleyişe koyuldu. Şuuru gitgide körleşiyor, kaçınılmaz son en nihayetinde yaklaşıyordu.

Kapı açıldı.

Bugüne kadar hangi işe koyulsa eline bulaştıran, yoluna bariyer çekip kendisini durmaya mahkûm eden, duygularını kuşkusunu altında yavaş yavaş yitiren kişiye bir vekil atandı.

-İtirazım var, Hakim Bey. Müvekkilim büyük bir kumpasın ortasında mağdur bırakılmıştır. O, Hakk’ını ararken kendi kuyusuna düşenlerdendir. Çelişkilerin uyandırdığı huzursuzluğun zaruretidir kendisini aldatan. Benlik’in avukatının akla saldırdığı vehimler yüzünden parçalanmış bir vaziyette çileye göğüs girmesi, kendisine mühlet verilirse dayatmalardan kurtarılan aklını başına devşireceğini göstermektedir. Yüce mahkemenin, anlaşmazlığa son verip beyanımızı dikkate almasını ve verilen kararın insan

lehine sonuçlanarak cevherin parlaması için imkân tanınmasını talep ediyorum.

Şeytan söze karıştı:

-Yalan! Sayın Hakim, bu iddialar gerçeği yansıtmamaktadır. İnsan hiçbir zaman ışığını bulamayacaktır.

Tartışma giderek kabardı, sesler birbirine karıştı. Şimdi hakimın vurucu manevrası, gidişatı belirleyecek ve vekilin yetişen yardımı sayesinde, korunması için akla bir şifa kozası örecekti. Böylelikle bilinç söküğünü dikmeyi beceremeyen insanın yazgısı şekillenecek, lüzumsuz duygulanım nöbetleri durdurulacaktı.

“Yaz, kızım. Gereği düşünüldü. Her iki tarafın da savunmaları alındı. İddianameyi destekleyen delillerin tespit edilmesi sonucunda, Benlik’e uzaklaştırma kararı verilmesi uygun görülmüştür. Bu durumda yaratıcısının himayesinde olan aklın velayeti, insana emanet bırakılmıştır.”

Tarihi Yazacak Olanlar

HİKMET ŞEYHANLIOĞLU

Delilik, akılcılık kisvesi adı altında tabulaşmış monoton düşüncelere karşı bir isyan psikolojisidir. Bu durum insanın şahsi hayatında seçeceği riskli bir karar ve tehlikeli bir son çare tercihidir. Elbette bunun için gereken yegane hakikat cesarettir. Fakat delilik ve sebep olduğu cesaret zamanı geldiğinde tercih etmekten uzak durulan bir vazgeçiş veya bir kıyamdır. Neden? Çünkü insan vakti geldiğinde imtihan olunur ve bir karar verme noktasına vardığında seçimini yapmak zorundadır. Böyle zor zamanlarda ortaya çıkan seçim ya başarıya götürecek bir yol ya da hezimetin dip kuyularına

yuvarlayacak olan hayatın bir gerçekliğidir. Delilik ise gerekli koşullar sağlandığında (sıkıntılı şartlar altında) meydana gelir. Her ne olursa olsun cesaret, akla muhalif bir tavır sergilediğinde başarı veya hezimet için başvurulacak bir seçim butonudur. Yani böyle sıkıntılı bir vaziyette olmak veya mühim olayların cereyan etmesi neticesinde aklın sınırını aşmak demek deliliktir, cesarettir ve çılgınlıktır. Bir insanın ve bir toplumun özgürlüğü baskı altına alındığına şahit olursak veya çok uzun bir sürede devam ettiğini göz önüne aldığımızda herhalde o insan ve toplumdan akılcı bir tavır bekleyemezsiniz çünkü burada

önemli olan rasyonel (akılcı) kararlardan ziyade irrasyonel (akıl dışı) kararlardır. Böyle zamanlarda irrasyonel düşünce ve davranışlar gelişme gösterir, birlik duygusu perçinleşir. Tıpkı bugünkü gibi yıllardır ezilen, yok sayılan ve hor görülen kardeşlerimiz, mücahitlerimiz gibi. Sayıca ve güç bakımından üstün olan düşmanı şaşkına çevirerek, akla hayale gelmeyecek bu delice cesaret ve karardandır ki onlar ibret ve gıpta edilecek insanlardır. Yıllardır süren bu zulme rağmen bitmeyen bir umuttur gıpta edilecek. Umut kesilmediği vakit zafer yakındır ve umudu ayakta tutan iman şuurudur aslında. Bu bir nebze umut bile tarihin akışını değiştirecek ve insanlığı şaşkına çevirecektir. Tıpkı dönemin Amerika ve Rusya'sı olan Bizans ve Sasani İmparatorluğu'nu hezimete uğratmış az sayıda ki İslam ordusu gibi. Evet, dünyanın karanlık bilinmeyen bir bölgesinde yani çölde yaşayan bu insanlar iman kuvveti ve umutla kendisinden üstün bu devletleri tarih sahnesinden silmiştir. Peki Fatih Sultan Mehmet'in gemileri karadan yürütme kararı rasyonel (akılcı) bir karar mıydı? Hayır elbette. Bu örneklerden yola çıkılacak olursa ibretlik içeren şu sonuca ulaşmış oluruz; zor ve çılgınlık gibi görünen kararların neticesi fetihtir, zaferdir. İşte tıpkı bugünkü gibi tüm dünya için tarihin akışını değiştirecek bir avuç yetim mücahidin çılgınca verdiği kararı ve izzetli duruşlarını mahcup bir şekilde ibret almaktayız. Sonuçları ne olursa olsun hak için ileri adım atma cesaretini göstermektir delilik. Merhum Aliya İzzetbegoviç'in, "İslam, korkakların değil cesur ve atılgan Müslümanların omuzlarında yükselecektir" sözü günümüzdeki Müslümanlar için akıldan çıkarılmayacak bir tembihtir. Yeniden kıyama kalkabilmek için korkak olmamayı, bizden sayı ve kuvvet bakımından yüksek olan fasit ruhlu düşmanlara karşı iman zırhını, tevekkül inancını ve cesaret

ruhunu Kur'an ve Sünnet'e sarılarak elde edebiliriz. Peki günümüzde Müslümanların ellerini, gözlerini ve kalplerini mühürleyen korkaklığın kaynağı nedir? Bir sebebini misal olarak getirmek gerekirse Resul-ü zişan efendimizin günümüzdeki hastalanmış ümmeti için mühim bir hadisini dile getirmekte fayda var. Hz. Sevban (r.a), nakletmektedir, "Resulullah (s.a.v) buyurdu ki: Yakında milletler yemek yiyenlerin sofralarına davet ettikleri gibi size karşı savaş açmak için birbirlerini davet edecekler. Bir sahabi: Bu bizim sayıca azlığımızdan mı olacak? diye sorunca, Efendimiz (s.a.v): Hayır aksine siz o günlerde çok kalabalık olacaksınız, fakat selin önündeki çer çöp gibi zayıf olacak dağılacaksınız. Allah, düşmanlarınızın kalbinden sizden korkma hissini alacak ve gönlünüze vehn atacak" buyurdu. Bir sahabi bu durumdan şaşırarak: "Vehn nedir ya Resulullah?" deyince Resulullah (s.a.v): "Vehn, dünyayı fazlaca sevmek, ölümü kötü bir şey olarak görmektir." diye buyurmuştur. Maalesef bazı Müslümanların dünyaya olan sevgisi artmış, vakurca duruşları zedelenmiş, zilleti izzetin yerine tercih etmiş, oku emrine muhalif davranmış ve bugün rezil rüsva hale gelmiştir. Bundan dolaydır ki masumca katledilen evlatlarını gören ana ve babaların feryadı arşı titretmiş, yer ve gök bu olanlara şahit olmuş, utanmıştır. Böyle bir hengamede Müslümanlar resmen zihinsel bir açık hava hapishanesinde esir bir halde tutulmaktadır. Hak ve adalet için, bu hapisten kurtulmamız için tek çare Kur'an ve Sünnet'tir. Evet, dünyayı kana bulayan zalimlerin mahpuslarında isyan etme deliliğini göze almalıyız yoksa dünya sevgisi kalbimizi kuşatacak ve mazlumların katledilişini izleyen (her şeyden şikayetçi) korkak bir konfor hastası olacağız. Allah'ın dinine yardım edecek olanlar, istikametten milim sapmayacak olan samimi ve cesur kimselerdir.

Şehadet Risalesi

MELİKE COŞKUN

Merhabalar!
Günlüğümün alengirli, karmakarışık ve gettolaşmış satırlarına hepiniz hoş geldiniz. Bugün burada birçok şeyi, masum hisleri ve cenazeleri, yad etmek için toplandık. Görüyorsunuz buralar epey karışık, kendimi “Dikkat!” uyarıları yapmaktan alıkoyamadığım günlerdeyiz.

Sağda,

Solda,

Önde ve arkada,

Kısacası her yerde birikmiş-birik-tirilmiş binlerce söz yığınının denk gelebilirsiniz. Fazla yaklaşmamanızı, bu yığınlar etrafında belirtilen kırmızı çizgileri geçmemenizi öneriyorum. Aksi takdirde yığınların içinde gizlenen kırık kalp parçaları üzerinize yapışabilir, derbeder olmuş bir halde buradan ayrılmak zorunda kalabilirsiniz, sonra da bir daha canınız buralara uğramak, aklınız buraları hatırlamak istemez, demedi demeyin.

Evet, başlayalım.

.-

20 Şubat 2023 Pazartesi

Tüm protestolar dik duruşla mı yapılır? Metro istasyonlarındaki kambur oturduğumuz da kendi halinde bir protesto değil midir? Belki tüm protestolar dik duruşla yapılmayabilir ama tüm protestolar dik duruş üzeredir.

Ah şu nereden geldiği belli olmayan betonların arasındaki ağaçlı, çiçekli yeşilliğe yatsam, hayatımın en anlamlı protestosunu yapardım.

Hayır!

Protesto dediğin yatarak olmaz! Kıyamda duracaksın, hem de dimdik. Bir gün yatmak üzere alın üstü,

Bir damga gibi,

Kapanırcasına O'na,

Sadece O'na doğru,

Bir daha kalkmamak için!

14 Haziran 2023 Çarşamba

Mezar taşlarının üzerinden yükselen ağaçlar,

Mezar taşlarının üzerinden yükselen
aşklar,

İlahi emir ancak bu olabilir.

Ben peki?

Mezarımda yatarken bir ağacın kökleri
kemiklerimi sarınca mı bulacağım Sen'i?

Şu karşımda duran ağaç, sırtımı yas-
ladığım sütun, yüzüme çarpıp geçen rüzgar,
rüzgar çarpınca alay eder gibi bir görünüş
bir giden güneş... Ah güneş!

Bana ne diyorsunuz?

İşte tam bunu sorarken kargalar şakı-
maya başlıyor- karga da şakır mıymış canım?
Ama öyle deme alınır şimdi.-

Hele sen şakıyan kuş, senin dilini ben
ne bilirim?

İnsan insanı bilir mi, insan kendini bilir
mi, ben seni tanır mıyım?

Yerde yatan ölü kara böcek, ben aslında
sen miyim?

30 Haziran 2023 Mübarek Cuma

Hayal dünyasının en devamlı müşterisiyim,
tüccarı da benim üstelik. Kendimi kendime
satıyorum.

“Aslanım bak bakayım buraya, bunu
kilosu kaç?”

Kendimi satıyorum, pek bir hevesle
de satın alıyorum. Kendimi poşetleyip eve
getiriyorum. Masanın üzerine koyup poşeti
açıyorum.

A-a!

Bu da ne?

Bomboş, çeri çöpüne karışmış bir adet
ben!

Bir adet ben almışım, hem de
kendimden!

İnsan bunu kendisine nasıl yapar?

Ne yapayım şimdi ben, benimle?

.-

Kurban Bayramı'nın üçüncü gününün
akşamındayız. Hayatımın ve kafamın ner-
esindeyiz bilemem gerçi.

21 Ekim 2023 Cumartesi

Geçen gün hastaneyi bombaladılar.

Bir çocuk, başka bir çocuk olan
kardeşinin kulağına rahat bir şekilde şehit
olabilmesi için ellerinden tutarak *şehadeti*
fısıldadı.

Ah ellerim!

Zavallı ellerim!

Bu eller dün bir babanın elleriydi. İçler-
inde evlatlarının kalan parçalarının, kan-
larının ve kemiklerinin dolu olduğu poşetleri
tutan bir babanın elleriydi.

Ah sesim!

Benim sesim bağırıyordu dün bir
kadının ağzından, kulaklarımla duydum.

“Duyduk duymadık demeyin,

İnsan eti yemeyin!”

Kardeşlerim öldü, az önce ben
gömdüm.

Evlatlarım öldü, az önce yine ben
gömdüm!

Ben,

Ah zavallı ben!

Bir damla kan ve bir parça kemik,
sığamadım şu koca dünyaya.

Ama bir gün mezarda,

Bu eller, bu ses ve bu *ben*, karışacağı
toprağa.

Hiç var olmamış ve de hep varmış gibi,
o zaman görürsünüz beni!

Bu ellerle sarılacağım boğazınıza,

Ve bu sesle fısıldayacağım kulağınıza:

“Eşhedü ulla ilahe illallah!”

Düzenin Eksilttikleri

MERVE GÖDEK

Bugün hiç gökyüzüne bakmadığımı fark ettim.

Oysa alışılmış yoğunluğumun içinde kaç işe aynı anda baktım bir bilerseniz. Ama bugün gökyüzüne bakmayı unutmuştum.

Kim bilir, önceliklerim, inceliklerimi geçmişti belki. Belki de artık cazip gelmiyordu bana, gökyüzünün mutlulukla olan ilişkisi.

Her şeyi somutlaştırıp, ruhumu dahi bir nesneye dönüştüren bu düzen değil miydi yaşamayı kaçırmamın sebebi?

Koşarken kaçırdıklarının farkında yalnızca düşünce mi varırdı insan? Bu muayyde tabiatın bize ‘dur’ deme şekli.

Çoktandır bir kuş görünce uçmuyordu kalbim, bir çiçek görünce açmadığı gibi.

Sitemim kime bilmiyorum. Altında yaşarken, bakmayı reddettiği gök için kime sitem edebilir insan? Bu düzeni ben seçmedim mi?

Ve yine aynı ben, kalbime, “seni güneş ışıyla sulayacağım” diye söz vermedim mi?

Çoktandır hayat düzeni denilen rutine alışmış olmaktan endişe duyuyorum. Alışılmış düzen daima korkutur beni. Yalnızca akvaryumdaki bir balık alışabilir aynı döngüye, ya da bir deney faresi.

Fakat insan nasıl unutabilir, başının üstündeki maviyi?

Zarif bir şair şöyle dememiş miydi;

“Gökyüzüne bakmayanların kalbi daha çabuk kirlenir”

Oysa ben en son ne zaman sulamıştım kalbimi, göğün şefkatiyle? Bakamıyordum kalbime; Ya kirlendiyse?

İnsan denilince yüce bir varlık gelir aklımıza. Ben şöyle derdim ‘insan nedir’ diye sorulsa;

İnsan, düzenin eksilttiklerinden geriye kalandır. İğne atsan yere düşmez dediğimiz kalabalıklarda dahi insan, belki bir iğne ucu kadardır.

Çoktandır çözemiyorum bu denklemi.

Ama biliyorum; organize olunmuş bir eksilme bu. Günlük kazançlarımızın peşinde koşarken, hep daha iyisine layık olduğumuzdan dem vururken, zaten daha iyisine sahip olduğumuzu asla bilemeyeceğiz. Bugünün rengini bilemediğim gibi.

Oysa kafamızı kaldırsak göreceğiz.

Sahi neydi bugünün rengi?

Neydi göğe bakmayı unutmamın sebebi?

Besbelli, düzenin eksilttikleri...

Delirememe Hastalığı

MUHAMMED BERK GÜLDÜR

Albert Camus hayatı anlamsız görür. Bir bakıma hayatın anlamının anlamsızlık olduğunu ifade eder. Fakat hayatın anlamsızlığını hayatı anlamlandır-maya çalışırken anlamıştır. Madem hayat anlamsızdı Camus neden hayatın anlamı üzerine düşünme ihtiyacı hissetti; madem hayat, üzerine düşünölmeye değerdı neden anlamsızdı? Camus için hayatı anlamsız kılan acaba hayatın anlamını anlamaması mıydı?

Belki çok cüretkar olacak fakat bana kalırsa Camus kolaya kaçmayı tercih etti. Anlamını bulamadığından hayatı anlamsızlık ile itham etmeye mecbur kaldı. Tıpkı insanların akıllarına ulaşamadıkları kişileri akılsızlıkla itham ettikleri gibi. İnsanlar sadece düşünmeyene deli demeyip, düşüncelerini

kavrayamadıkları insanları da deli yaftasıyla yargıladılar. Çünkü delileri deli olarak görme-seydiler, kendilerinin deli olup olmadığını sorgulamak zorunda kalacak, farklı olan-ları yargılamasalar, kendi farklılıklarının farkına varma gayreti içine gireceklerdi. Uzun sözün kısası, Allah deliliğı yarattı çünkü delilik olmasaydı insan; düşünmeyi bırakacak, farkının farkına varamayacaktı. Düşünmese ve farkı fark etmese de yaratılış görevini yerine getirmiş sayılmayacaktı. Bu yüzden önemliydi delilik, bu yüzden gerekliydi. Peki ne kadar gerekliydi? Mesela delilik olmasaydı insan, insan olabilir miydi?

Bu sorunun cevabını deliliğı ve delileri tahlil ederek bulabiliriz kanaatindeyim. Fakat öncelikle delilik nedir, kim delidir, bunu

irdelemek gerekiyor. “Normal” insan üç kişiye deli dedi; düşünmeyene, farklı düşünene ve çok düşünene. Peki kimdi bu normal insan, öncelikle bu soruya cevap aramalı.

Günümüzde “normal” kalıbı içine giren insan homosapienstir yani zeki, bilge insandır. Modern insana bu lakabı layık gören akıl; oluşturduğu bu terimi, hümanizmanın etkisi ve insanı tanrılaştıran bir egonun dürtüsüyle şekillendirmiştir. Dolayısıyla bugünü kuran ve düşünme mekanizmamıza kelimeleriyle etki eden bilincin altında ego, enaniyet ve tanrılaşmaya yüz tutmuş bir benlik yatmaktadır. Bu bakımdan günümüz dünyasında hakim olan sistem ideolojisinin pragmatist, hedonist ve egoist bilinçlerce kurulduğunu söylemek yanlış olmaz. Ve böyle bir dünyada yaşayan insanların da akli melekelerini sağlıklı kullanamayan hemcinslerine deli demekle haz duyduğu yadsınamaz. Zira deliye deli diyen insan, bir taraftan da deli olmadığını iddia etmekte, “bilgeliği” ile övünmektedir

Peki bu iddianın dayanak noktası nedir? İnsan neye dayanarak deli olmadığı tezini savunmaktadır? Ve biraz ontolojik bir soru olacak fakat madem bu insanlar deli değiller öyleyse neden deli gibi davranıyor yani neden düşünmüyorlar? Acaba modern insan düşünme ihtiyacı hissetmiyor mu?

Belki bu sorular ışığında daha kümülatif ve komplike soru/n/lara karşılaşılabılır ve karşılaştığımız sorulara derin, felsefi çalışmalarla hem ontolojik hem epistemolojik bir çok yanıt bulabiliriz. Fakat ben bu sorulara cevap bulma gibi bir yola girmeyecek yalnızca şunu iddia edeceğim: Modern insan düşünmüyor! Çünkü düşünmekten korkuyor. Zira düşünen kişi konfor alanını terk etmiş demektir. Ve modern insan, aslında konfor alanlarını terk etmekten korkuyor. Farklılığı delilik gibi gören insan, önce düşünememe sonra farklılaşmama ve en nihayetinde delirememe

hastalığına müptela oluyor. Örneğin gündelik yaşantımızda sıkça karşılaştığımız “Çok düşünme delirirsin!” nasihatini veren yığınları (!) tahlil edelim; bu insanlar esasında muhataplarını delirmekten değil düşünmekten sakınmaya teşvik ediyorlar. Düşünebilmekle övünüyor fakat düşünmüyor, düşünmeyene deli dedikleri gibi çok düşünene de deli diyorlar. Adlarını sapiens koyan bu insanlar, kendini tarif ederken bile “bilen” demeyi tercih ediyorlar.

Peki bilen kişi öğrenmek ister mi, öğrenmeyen düşünebilir mi? İnsan, Allah’ı tanımakla muvazzaf iken düşünmeden Rabbin tanıyabilir mi? Yani insan düşünmeyi dolayısıyla düşüncenin doğurduğu deliliği göze almazsa onu ahsen-i takvim yapacak, dünyaya gönderiliş vazifesini yerine getirecek potansiyele erişebilir mi? Bu asırda insan kalmaya ve Müslüman olmaya uğraşan bizler delirmeyi göze almadan ne başarabiliriz ki?

Biz, yani modern devrin çarpık zihin koridorlarında hakikati arama ihtiyacı bile hissetmeyecek kadar lüzumsuz meşgalelerin esiri olmuş zavallı ve düşüncesiz insanlar zümresi. Dört bir yanımız konforla çevrildiğinden bizim olmayanları bizim zannetmeye alışmış hevalarımızın prangasına bağlı kalbimizde; tarihin hiçbir döneminde duyulmayan bir korku duyuyor, tarih boyunca kimsenin yakalanmadığı bir salgınla, deliremeye hastalığıyla, boğuşuyoruz. Biz modern insanlar; delirmekten değil, düşünmekten kaçıyor, bu yüzden bize verilen ilahi ödevi, Allah’ı tanıma görevini, yerine getirmekten dolayısıyla halife-i arz olmaktan gittikçe uzaklaşıyoruz. Düşünmek bize zor geliyor çünkü düşünürsek milyonlarca insan gibi olamayacağız. Çünkü düşünürsek -hakikate bir adım olsun yaklaşma cesaretini sergileyebilirsek-konfor tapınağımızdan bir adım olsun uzaklaşırsak putlaştırdığımız ne kadar arzu varsa

hepsini yıkmaya mecbur kalacağız. Kim bilir belki de haklılardır, düşünürsek delireceğiz!

Öyleyse neden delirmiyoruz? Delirmekle ne kazandık bunca zaman? Delirmeyerek herkesleştik, belki delirerek farklılaşırız. Moramız bozulunca “sıkma canını, çok düşünme, geçer...” diye teselli verdiler hep. Ve biz bu tesellilere uyduk, çok düşünmedik, canımızı sıkmadık. Peki ne oldu sonra? Canımızı sıkmamakla elimize ne geçti, çok düşünüp kafayı yemeyince neyi başarmış sayıldık? Belki o an canımızın sıkılması gerekiyordu, belki o an üzülmemiz gerekiyordu. Belki de şuan üzülmemiz gerekiyordur! Hep bir doğurganlık depreşiyor içimizde fakat biz hep korkuyoruz, içimizde sürgüne duran filizlerin dimağımızı çatlatıp boy vermesinden. Oysa bugün delirmeyeceksek ne zaman delireceğiz?

Böyle bir dünyada akıllı insanların yaptıklarını, zulümlerini, haksızlıklarını gördüğümüz halde delirmiyorsak şaşmak lazım bize. Zira dünya sistemini yöneten akıllı insanların çürümüş, hedonist zihniyetlerinden; bencil kaba dürtüleriyle kurdukları düzenin küf kokan ideolojik atmosferinden hicretin yolu delirmekse delirmeyen hastalıklı sayılmalıdır!

Dünyaya bir baksak, kimin ne halde olduğunu temaşa etsek göreceğiz ki bu berbat düzende söz sahibi zifır renkli zihinlerce yargılanmaktan korkan mücahitler, kaplarına çekilmiş vaziyetler. Deli olmadıklarını savunan insanların deli ithamlarından ötürü saklamaya mecbur kalıyorlar içlerindeki cevheri. İşte bir yerde bir Yasir, deli olmayanların deli olmayışlarından ağlıyor. Onu üzüyor, başkalarının delirmemek adına başkalarına üzülmeyişi. Öyleyse Yasir gibiler delirsin, Yasir gibiler üzülsün ki üzülmesin başkaları. Biz delirelim ki farkımız olsun delirmeyen zavallılardan.

Ve sürgünle başladı hayat...